कर्नाटक सरकार

गणित

Mathematics

Text cum Workbook

(Revised)

Marathi Medium

1

इयत्ता पहिली

1st Standard

Part 2

© KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

Karnataka Text Book Society (R.)
6th Cross, Malleshwaram
Bengaluru-560 003

अनुक्रमणिका

P9H2E4

अ. नं.	प्रकरण	पृष्ठ क्रमांक
10	बेरीज (20 पेक्षा जास्त नसणारी)	1 - 5
11	वजाबाकी (फरक 20 पेक्षा जास्त नसणारा)	6 - 8
12	संख्या 21 ते 99	9 - 29
13	बौद्धिक गणित	30 - 35
14	पैसा (चलन)	36 - 52
15	लांबी	53 - 66
16	वजन	67 - 72
17	काल (वेळ)	73 - 84
18	माहिती संकलन	85 - 88
19	नक्षीकाम	89 - 94

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 10

बेरीज (20 पेक्षा जास्त नसणारी)

W5G1B6

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- दोन संख्याच्या बेरजेचे उत्तर काढू शकाल. (20 पेक्षा अधिक नसणारी)

बेरीज कर :

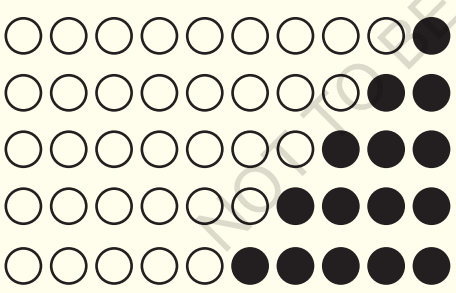
4 + 5 = ☐ 7 + 2 = ☐

0 + 7 = ☐ 3 + 6 = ☐

1	0	1	3	4
+ 3	+ 6	+ 8	+ 5	+ 4
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

मोज आणि बेरीज कर :

= ९ + 1 = 10

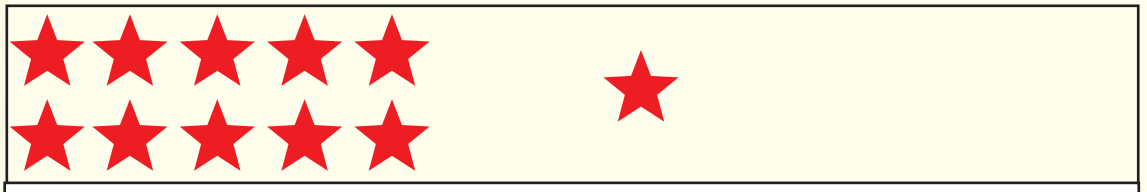
= 8 + ☐ = ☐

= ☐ + ☐ = ☐

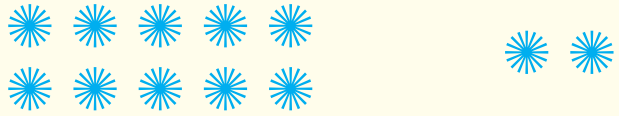
= ☐ + ☐ = ☐

= ☐ + ☐ = ☐

मोज आणि बेरीज कर :

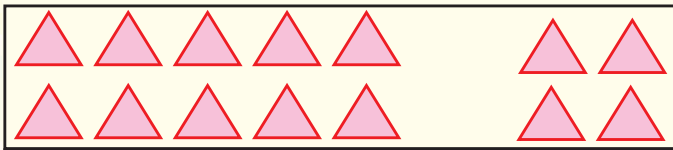
10 + 1 = ☐

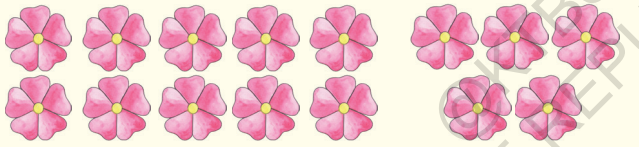
10 + 2 =

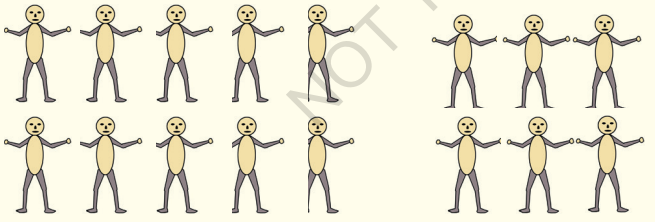
+ =

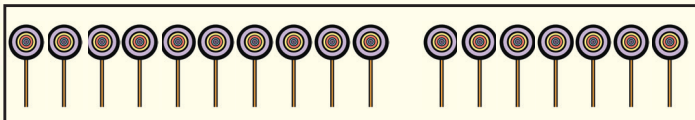
+ =

+ =

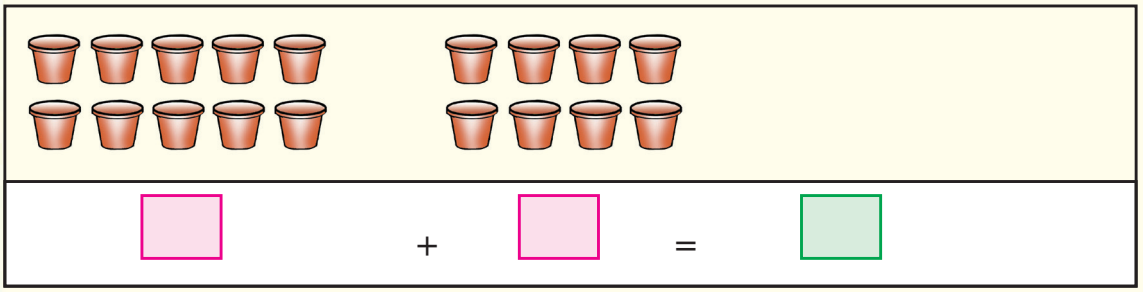

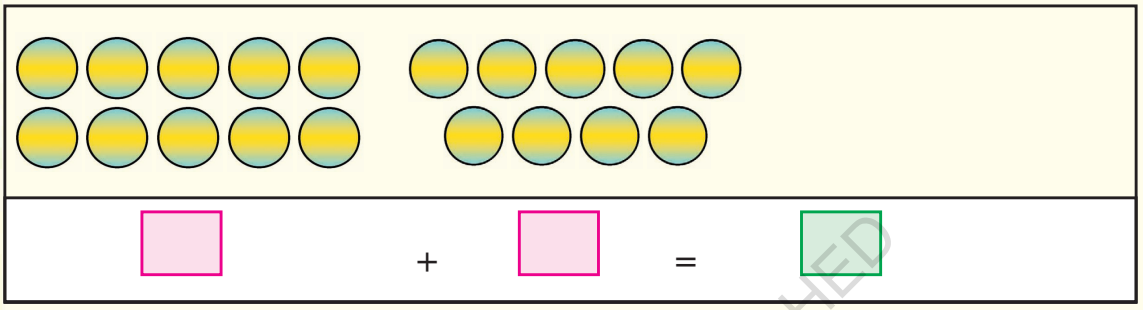
+ =

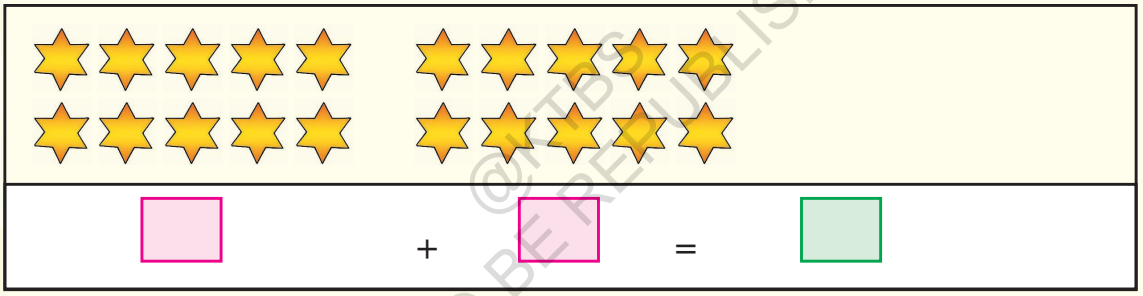

+ =

© KIDS NOT TO BE REPUBLISHED

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

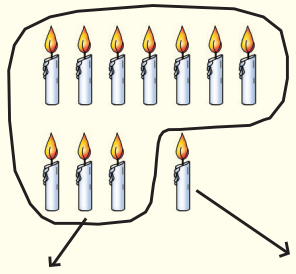
बेरीज कर :

7 मधे 4 मिळव

7 सुटे

\+ 4 सुटे

11 सुटे

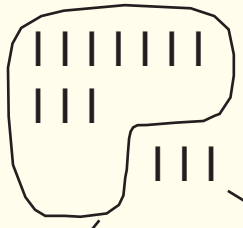

दशक	सुटे
1	1

11 सुटे = 1 दशक 1 सुटे

= 11

8 आणि 5

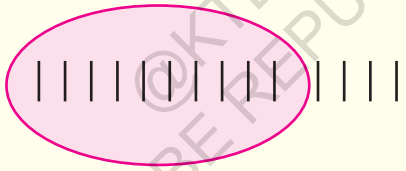

8 सुटे	
+ 5 सुटे	
13 सुटे	

दशक	सुटे
1	3

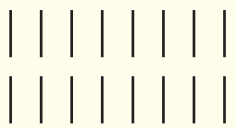
13 सुटे = 1 दशक 3 सुटे
= 13

गट कर आणि बेरीज कर

0 + 14 =

= ☐ दशक + ☐ सुटे
= ☐

0	
+ 14	

8 + 8 =

= ☐ दशक + ☐ सुटे
= ☐

8	
+ 8	

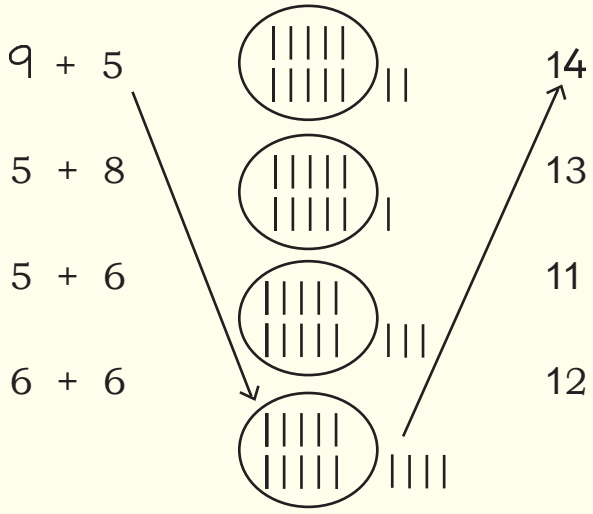
2 + 11 =

= ☐ दशक + ☐ सुटे
= ☐

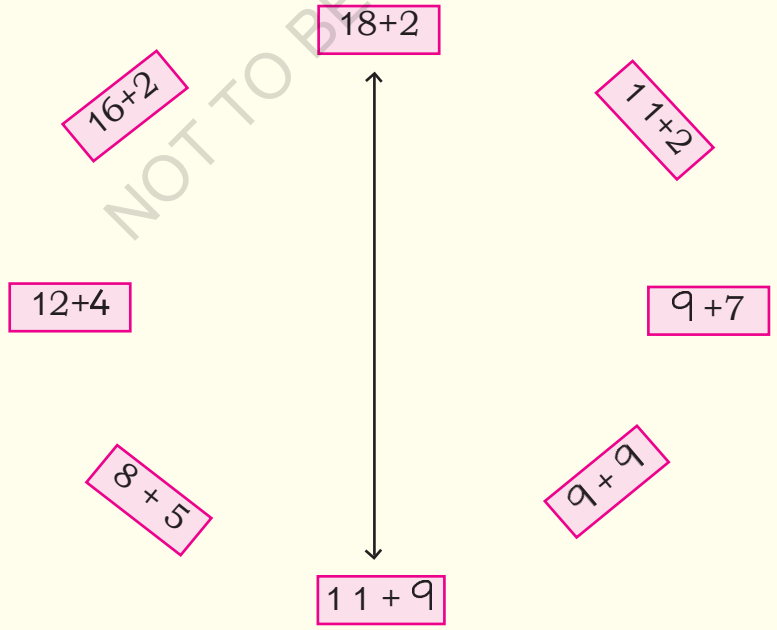
2	
+ 11	

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

बेरीज कर आणि जुळव :

बेरीज कर व समान बेरजेच्या जोड्या उदाहरणात दाखविल्याप्रमाणे जुळव.

@MTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 11

वजाबाकी (फरक 20 पेक्षा जास्त नसणारा)

M8S1X7

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- संख्यांची वजाबाकी करु शकाल (फक्त 20 पेक्षा कमी)

एकूण 10 अंड्यांपैकी 6 अंडी वापरली असता किती अंडी शिल्लक राहतील?

$$\begin{array}{r} 10 \\ -\ 6 \\ \hline 4 \end{array}$$

दशक	सुटे
0	4

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

---

12 मधून 5 वजा कर

$$\begin{array}{r} 12 \\ -\ 5 \\ \hline 7 \end{array}$$

दशक	सुटे
0	7

---

14 मधून 8 वजा कर

$$\begin{array}{r} 14 \\ -\ 8 \\ \hline 6 \end{array}$$

दशक	सुटे
0	6

15 मधून 5 वजा कर

$$\begin{array}{r} 15 \\ -\ 5 \\ \hline 10 \\ \hline \end{array}$$

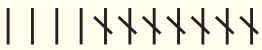

दशक	सुटे
1	0

---

11 मधून 7 वजा कर.

$$\begin{array}{r} 11 \\ -\ 7 \\ \hline 4 \\ \hline \end{array}$$

दशक	सुटे
0	4

© @KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

---

17 मधून 6 वजा कर

$$\begin{array}{r} 17 \\ -\ 6 \\ \hline 11 \\ \hline \end{array}$$

दशक	सुटे
1	1

---

१९ मधून ९ कमी कर.

$$\begin{array}{r} १९ \\ -\ ९ \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

18 मधून 4 कमी कर.

$$\begin{array}{r} 18 \\ -\ 4 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

17 मधून 11 कमी कर	12 मधून 12 कमी कर
13 मधून 0 कमी कर	16 मधून 6 कमी कर

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

सोडव :

8 - 5 =	९ - 6 =	7 - 7 =	९ - 2 =
18 - 3 =	16 - 5 =	11 - 11 =	10 - 4 =

प्रकरण – 12

H1L2X7

संख्या 21 ते 99

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- 21 ते 99 पर्यंतच्या संख्या ओळखून लिहू शकाल.

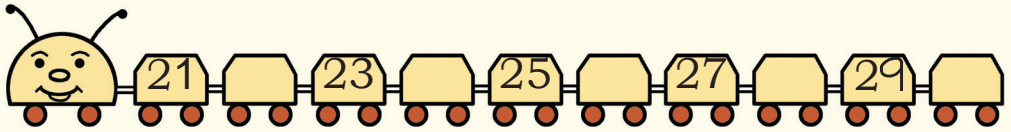
या संख्या वाच आणि दिलेल्या रखान्यात त्या संख्या लिही.

21	21							
22	22							
23	23							
24	24							
25	25							
26	26							
27	27							
28	28							
२९	29							
30	30							

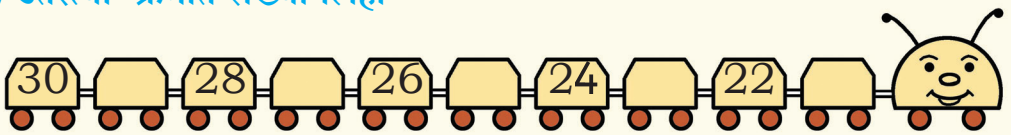
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

गाळलेल्या संख्या लिही.

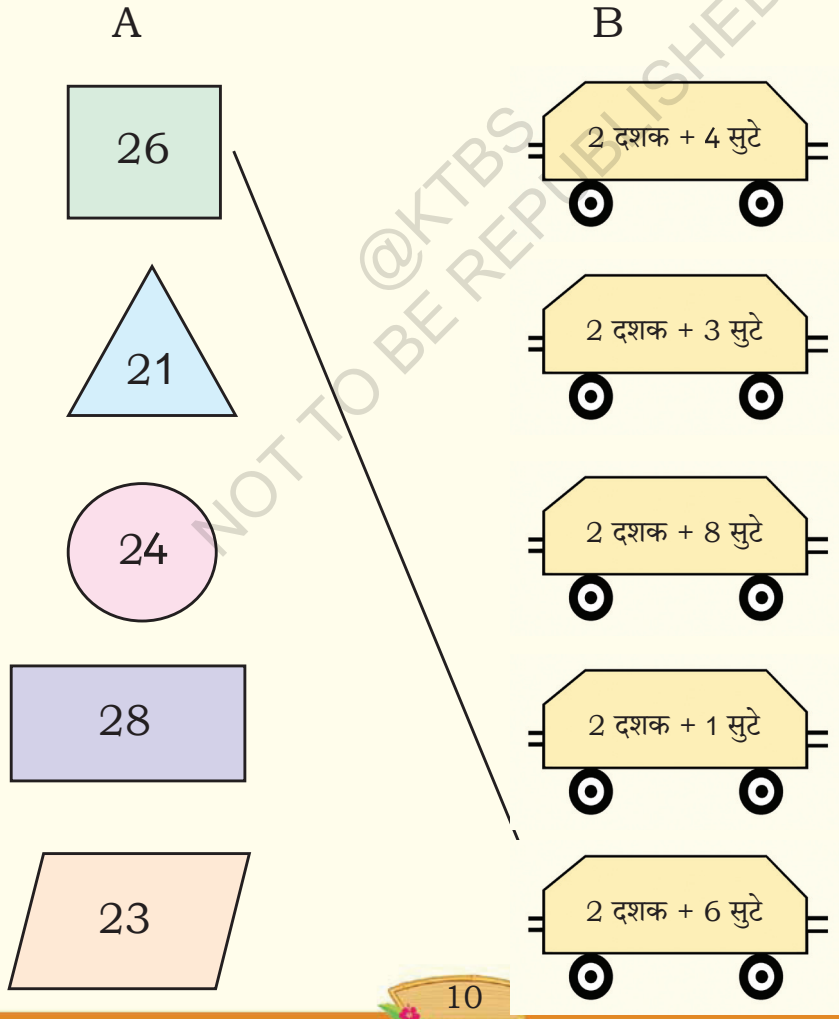
अ) चढत्या क्रमात संख्या लिही

आ) उतरत्या क्रमात संख्या लिही

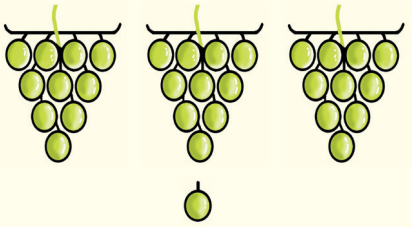
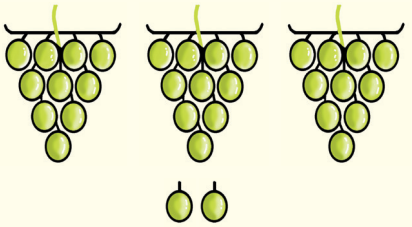
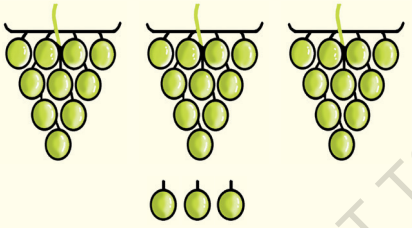
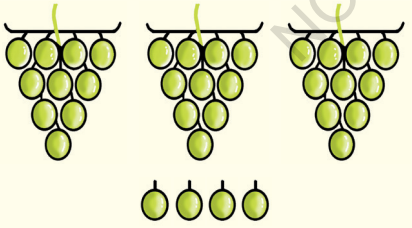
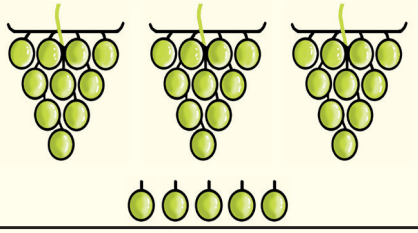

नमुन्यात दाखविल्याप्रमाणे A स्तंभाचे घटक B स्तंभातील घटकांशी जुळव

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

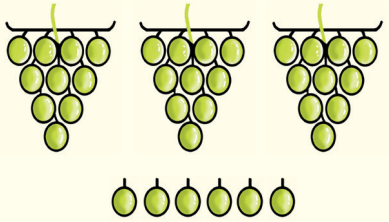
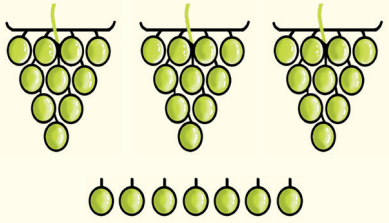
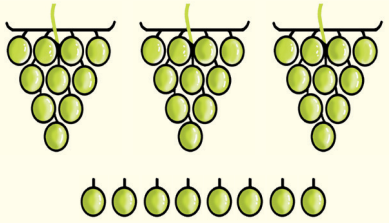
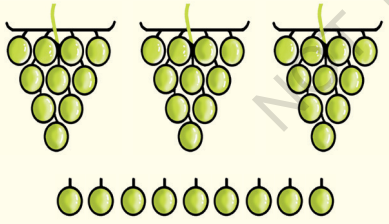
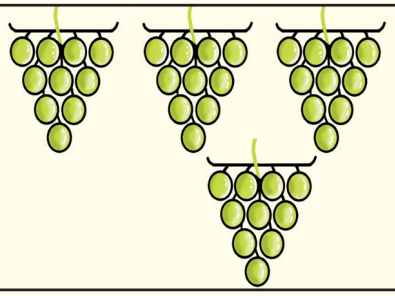
संख्या 31 ते 50

या संख्या वाचून रखान्यात लिही.

वस्तू मोज	दशक	सुटे	संख्या वाच
	3	1	31
			32
			33
			34
			35

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

संख्या (31 ते 50) या संख्या वाच आणि लिही.

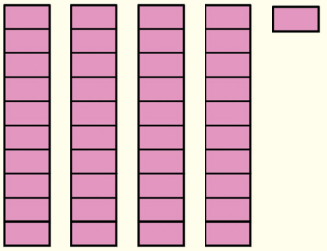
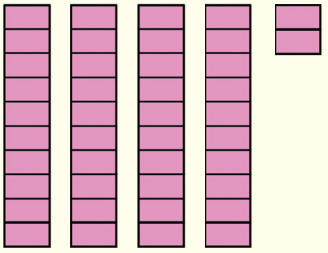
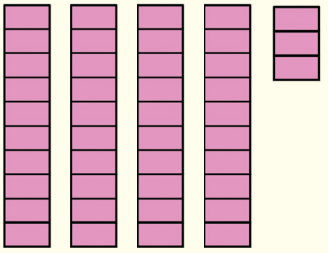
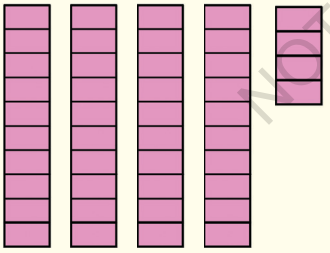
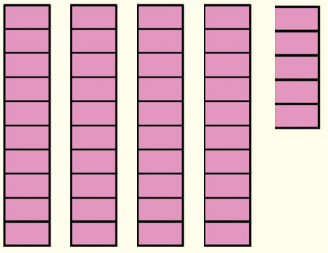
वस्तू मोज	दशक	सुटे	संख्या वाच
			36
			37
			38
			39
			40

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

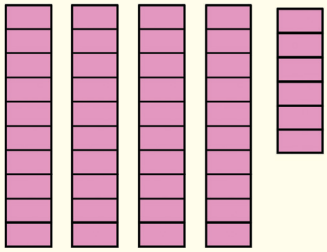
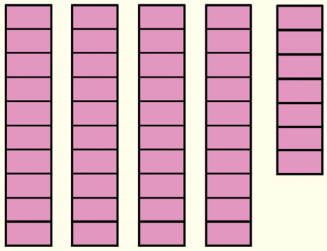
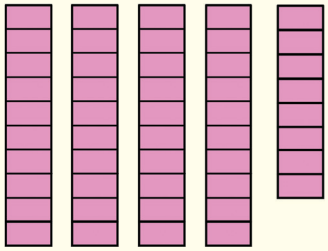
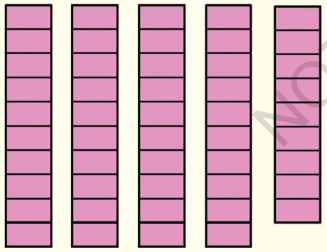
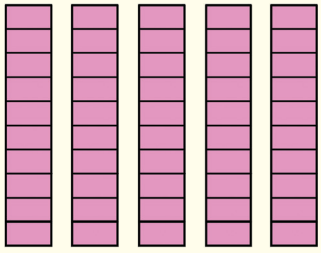
संख्या वाच आणि दिलेल्या रखान्यात लिहून वाच.

31	31							
32	32							
33	33							
34	34							
35	35							
36	36							
37	37							
38	38							
39	39							
40	40							

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

वस्तू मोज	दशक	सुटे	संख्या वाच
	4	1	41
			42
			43
			44
			45

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

वस्तू मोज	दशक	सुटे	संख्या वाच
			46
			47
			48
			49
			50

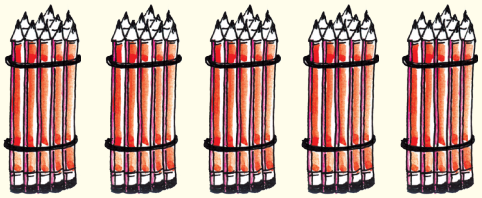
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

संख्या वाच आणि दिलेल्या रखान्यात लिहून वाच.

41	41							
42	42							
43	43							
44	44							
45	45							
46	46							
47	47							
48	48							
49	49							
50	50							

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

रिकाम्या जागा भर.

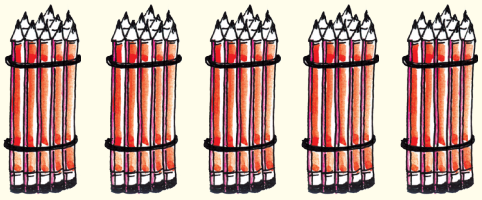

5 दशक

1 सुटा

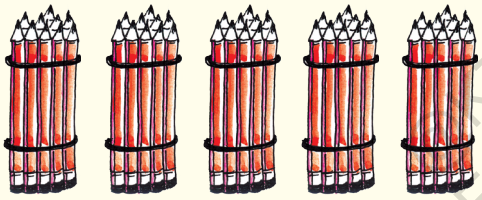
51

5 दशक

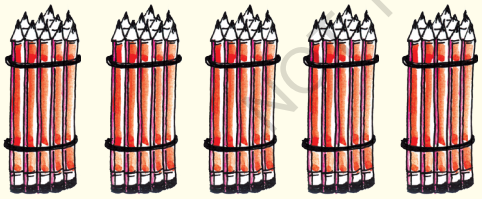
2 सुटे

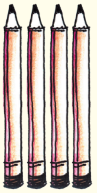
5 दशक

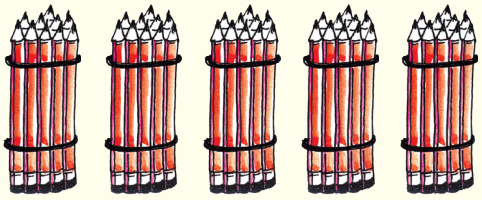
3 सुटे

5 दशक

4 सुटे

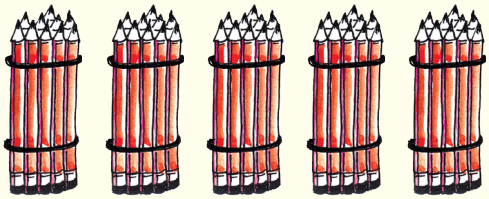

5 दशक

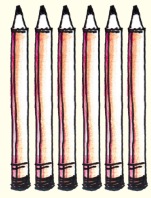

5 सुटे

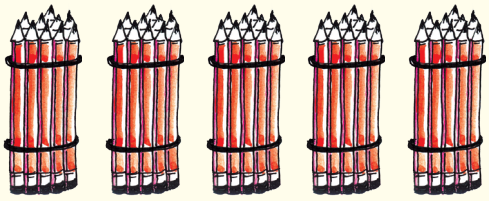
© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

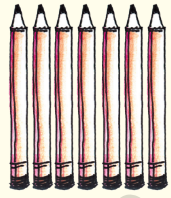
5 दशक

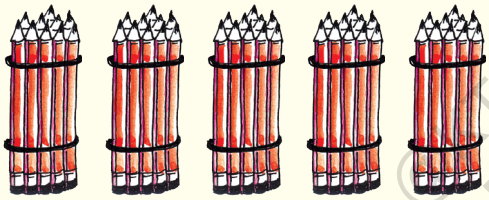
6 सुटे

5 दशक

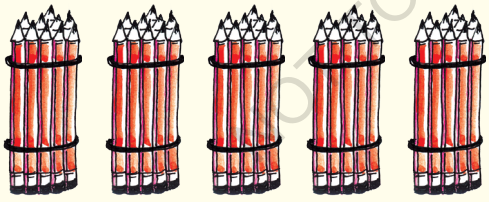
7 सुटे

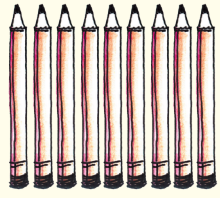
5 दशक

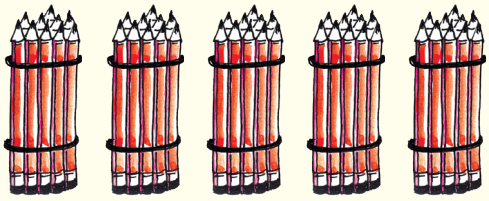
8 सुटे

5 दशक

9 सुटे

5 दशक

1 दशक

© TBS
NOT TO BE REPUBLISHED

6 दशक

1 सुटा

61

6 दशक

2 सुटे

6 दशक

3 सुटे

6 दशक

4 सुटे

6 दशक

5 सुटे

© TBS TO BE REPUBLISHED

6 दशक

6 सुटे

6 दशक

7 सुटे

6 दशक

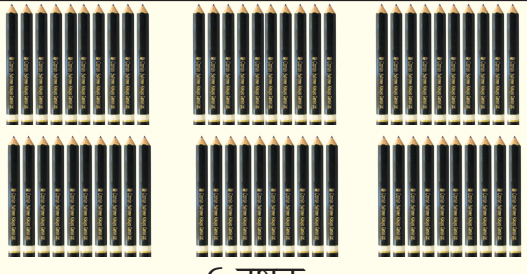
8 सुटे

6 दशक

9 सुटे

6 दशक

1 दशक

NOT TO BE REPUBLISHED © SCERT

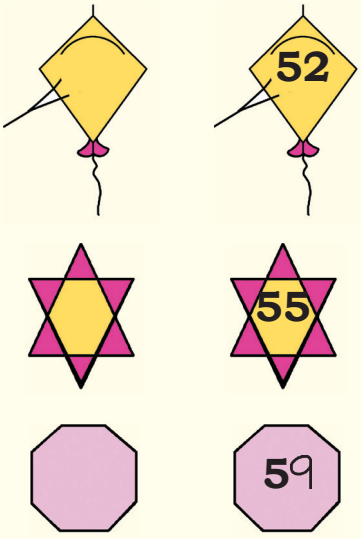
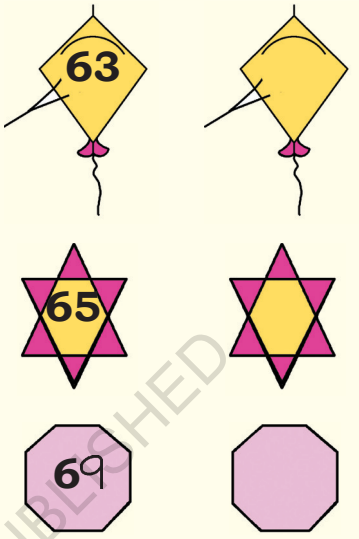
संख्या (51 ते 70)

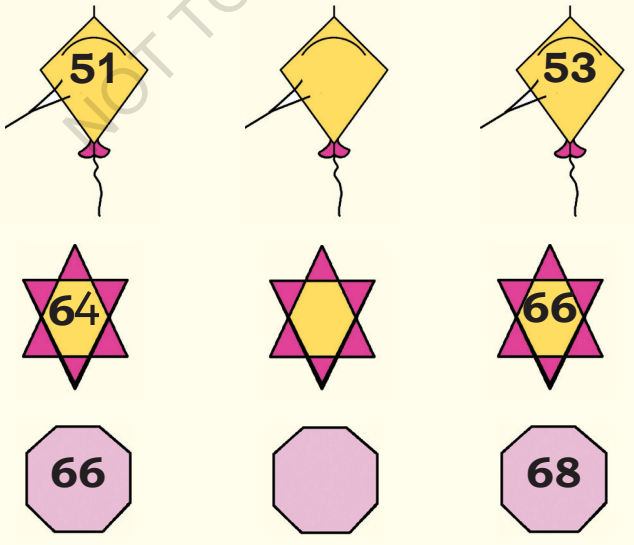
या संख्या वाचून चौकटीत लिही.

51	51				61	61		
52	52				62	62		
53	53				63	63		
54	54				64	64		
55	55				65	65		
56	56				66	66		
57	57				67	67		
58	58				68	68		
५९	५९				६९	६९		
60	60				70	70		

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

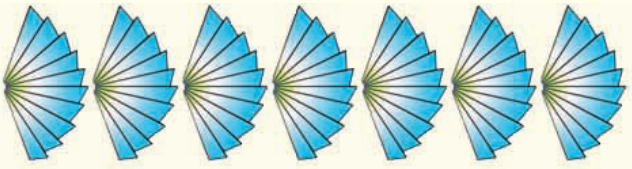
खाली दिलेल्या संख्येच्या

अगोदरची संख्या लिही	नंतरची संख्या लिही

मधली संख्या लिही

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

नमुन्यात दाखविल्याप्रमाणे रिकाम्या जागा भर.

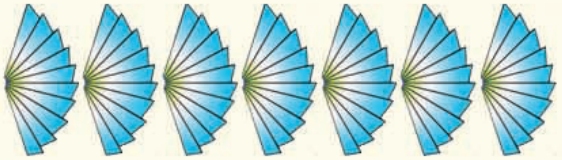

7 दशक

1 सुटा

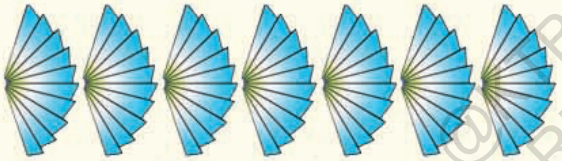
71

7 दशक

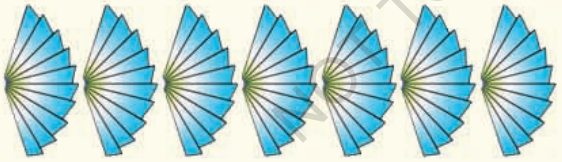
2 सुटे

7 दशक

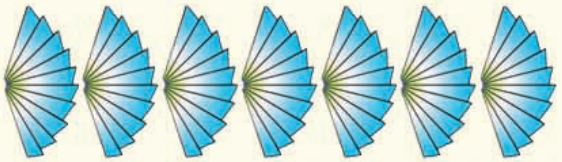
3 सुटे

7 दशक

4 सुटे

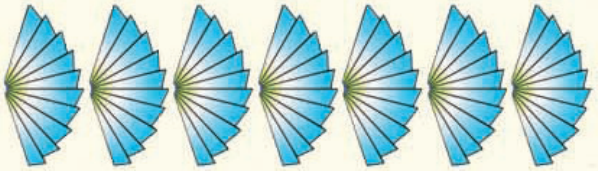

7 दशक

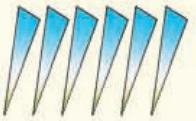

5 सुटे

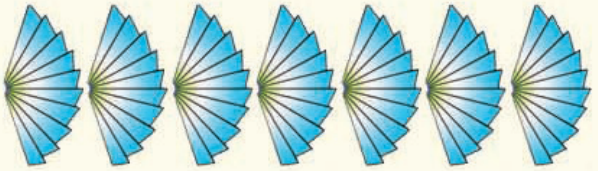
© BBS NOT TO BE REPUBLISHED

7 दशक

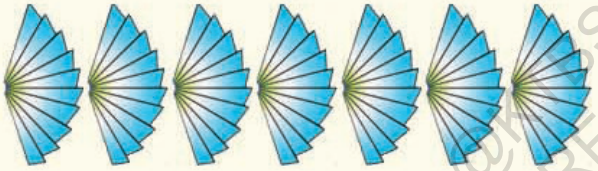
6 सुटे

7 दशक

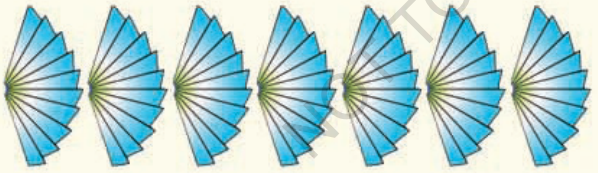
7 सुटे

7 दशक

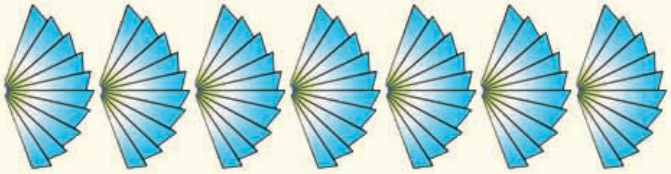
8 सुटे

7 दशक

१ सुटे

7 दशक

1 दशक

@KBS NOT TO BE REPUBLISHED

8 दशक

1 सुटा

81

8 दशक

2 सुटे

8 दशक

3 सुटे

8 दशक

4 सुटे

8 दशक

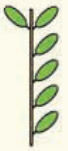

5 सुटे

@RTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

8 दशक

6 सुटे

8 दशक

7 सुटे

8 दशक

8 सुटे

8 दशक

९ सुटे

8 दशक

1 दशक

© @KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

संख्या वाच, दिलेल्या चौकटीत संख्या लिही.

71	71			81	81		
72	72			82	82		
73	73			83	83		
74	74			84	84		
75	75			85	85		
76	76			86	86		
77	77			87	87		
78	78			88	88		
79	79			89	89		
80	80			90	90		

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

यापैकी सर्वात लहान संख्या असणाऱ्या चौकटीसमोर ✓ ही खूण कर.

1) 71 ७१ 88 82

2) ८१ 75 76 84

यापैकी सर्वात मोठी संख्या असणाऱ्या चौकटीसमोर ✓ ही खूण करा.

1) ८१ 86 73 81

2) 84 72 74 ९०

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

या संख्या वाचून रखान्यात लिही.

९1	९1					
९2	९2					
९3	९3					
९4	९4					
९5	९5					
९6	९6					
९7	९7					
९8	९8					
९९	९९					

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 13

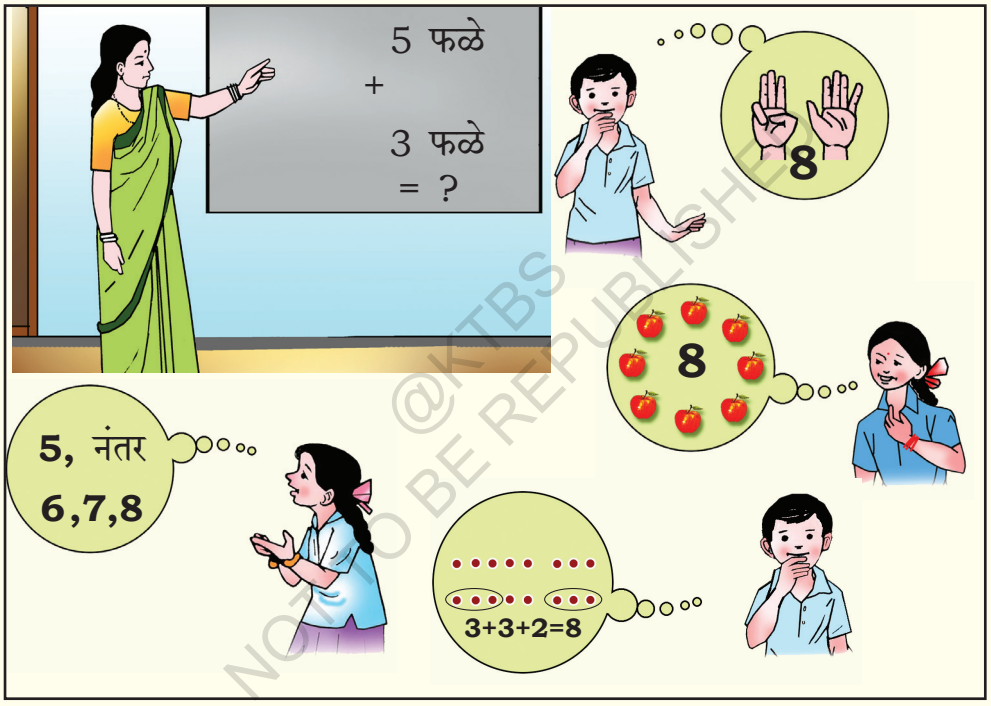
बौद्धिक अंकगणित

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- दोन एकेरी अंकांची तोंडी बेरीज करु शकाल.

B1Z8C1

1. तोंडी उत्तरे द्या.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

अशा प्रकारे तोंडी गणिते सोडविता येतात. आता तु प्रयत्न कर.

4 चॉकलेटस् + 2 चॉकलेटस् = ... चॉकलेटस्.

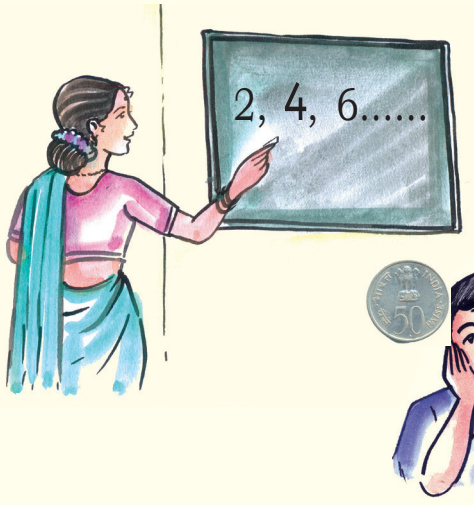
5 पोपट + पोपट = ... पोपट.

3 ससे + 6 ससे = ... ससे.

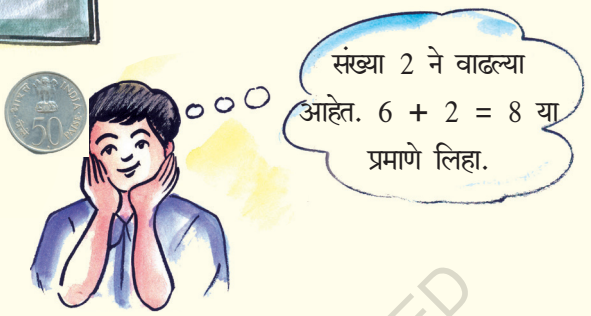
2 चेंडू + 7 चेंडू = ... चेंडू.

8 फुलपाखरे + 6 फुलपाखरे = ... फुलपाखरे.

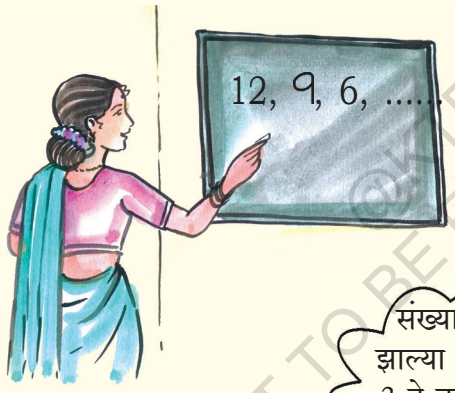
2. संख्या प्रकारातील पुढील संख्या ओळखणे.

2, 4, 6 ..... यानंतर कोणती सख्या येते?

12, ९, 6 ..... यानंतर कोणती सख्या येते?

© MSCERT NOT TO BE REPUBLISHED

तोंडी सोडव :

1) 3, 6, ९, ...

2) 4, 8, 12, ...

3) 8, 7, 6, ...

4) 10, 8, 6, ...

1. तोंडी उत्तरे दे.

2 + 1 =	1 + 7 =	7 + 2 =	2 + 4 =	3 + 4 =	4 + 1 =	5 + 3 =
3 + 2 =	5 + 2 =	8 + 4 =	2 + 4 =	९ + 2 =	8 + 2 =	4 + 3 =
16 + 4 =	14 + 6 =	7 + 7 =	6 + 6 =	8 + 8 =	3 + 3 =	2 + ९ =

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2. दोन्ही बाजू समान होतील अशा संख्या चौकटीत लिही.

6 + ☐ = 10

10 + ☐ = 15

☐ + 6 = ९

☐ + 3 = 10

12 = ☐ + 8

12 = ☐ + 6

3 = 0 + ☐

15 = 7 + ☐

3. तोंडी उत्तरे दे.

1) एका कपाटाच्या एका रखान्यात 5 पुस्तके आहेत, दुसऱ्या रखान्यात 4 पुस्तके आहेत.

दोन्ही रखान्यात मिळून एकूण पुस्तकांची संख्या =

2) सुमाला तिच्या आईकडून रु. 5, तिच्या बाबाकडून रु.10 मिळाले तर सुमाला आपल्या पालकांकडून एकूण किती रुपये मिळाले?

सुमाला आपल्या पालकांकडून मिळालेली एकूण रक्कम = ...रु.

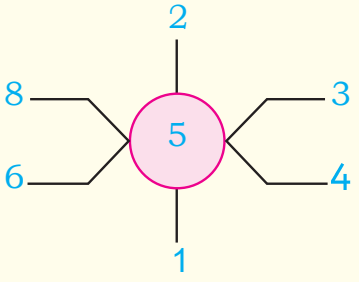
4. चटकन उत्तरे दे.

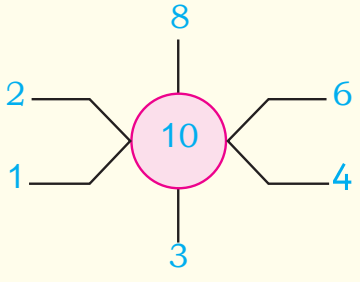
1)

4	+	2	=	_____	2	+	1	=	_____
2	+	3	=	_____	3	+	2	=	_____
8	+	4	=	_____	4	+	3	=	_____
5	+	6	=	_____	6	+	5	=	_____
९	+	8	=	_____	8	+	९	=	_____
8	+	8	=	_____	7	+	8	=	_____
10	+	९	=	_____	९	+	10	=	_____

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2) वर्तुळातील संख्येत बाहेरील प्रत्येक संख्या अनुक्रमे मिळवून प्रत्येक वेळी येणारे उत्तर तोंडी सांग

3) अनुक्रमे पुढील संख्या सांग

1) 2, 4, 6, ☐
2) 3, 5, 7, ☐
3) 5, 7, ९, ☐
4) 10, 12, 14, ☐
5) ९, 11, 13, ☐

4) अनुक्रमे उलट मोजत रिकाम्या जागी संख्या लिही.

1) 8, 6, 4, ☐
2) 10, 8, 6, ☐
3) 12, 10, 8, ☐
4) 20, 15, 10, ☐
5) ९, 6, 3, ☐

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

5) खालील वाक्य बरोबर की चूकते सांग.

1) 3 + 2 = 5
2) 6 + 6 = 4
3) सीतेने सकाळी 3 केळी, संध्याकाळी 2 केळी खाल्ली म्हणजे तिने दिवसभरात एकूण 6 केळी खाल्ली.
4) राजूने एका गाण्याचा सकाळी 3 वेळा आणि संध्याकाळी 5 वेळा सराव केल्यास दिवसभरात त्याने एकूण 8 वेळा सराव केला.
5) रामच्या खिशात 5 गोट्या असून रहीमच्या खिशात 4 गोट्या असल्यास त्या दोघांकडे एकूण 10 गोट्या आहेत.
6) चरणकडे 5 लेखण्या, चंदनकडे 7 लेखण्या आहेत. त्या दोघांजवळ असणाऱ्या एकूण लेखण्यांची संख्या 15 आहे.

7) मिळवा (बेरीज कर)

1 + 1 = ☐ +1 = ☐ +1 = ☐ + 1 = ☐ + 1 = ☐

2 + 2 = ☐ +2 = ☐ +2 = ☐ + 2 = ☐ + 2 = ☐

3 + 3 = ☐ +3 = ☐ +3 = ☐

4 + 4 = ☐ +4 = ☐

8) मिळवा (बेरीज कर)

1 + 0 = _____	९ + 0 = _____
3 + 1 = _____	8 + 2 = _____
5 + 2 = _____	९ + 7 = _____
7 + 1 = _____	6 + 8 = _____

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

तोंडी उत्तरे दे :

1) एका फळविक्रेत्यांच्या टोपलीत 9 आंबे आणि 8 सफरचंदे आहेत. तर टोपलीत एकूण फळे किती आहेत?

2) राजू 7 पुस्तके आपल्या पिशवीत व 6 पुस्तके कपाटात ठेवतो. तर त्यांच्याकडे एकूण किती पुस्तके आहेत?

3) एका फुगेवाल्याने उजव्या हातात 3 फुगे आणि डाव्या हातात 6 फुगे धरले आहेत. तर त्याच्याकडे एकूण किती फुगे आहेत?

4) लताने एका हातात 8 बांगड्या, दुसऱ्या हातात 6 बांगड्या घातल्या आहेत तर. लताने एकूण किती बांगड्या घातल्या आहेत?

प्रकरण – 14

पैसा (चलन)

T7V4F3

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- सामान्यपणे चलनात असणाऱ्या नोटा व नाणी ओळखू शकाल.
- नोटा आणि नाण्यांच्या विषयी समर्पक माहिती मिळवून वेगवेगळ्या किमतीची नाणी एकत्र जुळवून दिलेल्या रक्कमेच्या किमतींशी जुळणारी रक्कम तयार करु शकाल.
- वस्तूची किंमत व पैसे यांची सांगड घालू शकाल.

"पैशाचा खणखणाट"
पैसा, पैसा, पैसा
नाणी अनेक,सगळीकडे टाका, एका
नंतर एक
ऐका त्यांचा आवाज,
खण खण खण !

© SCERT TO BE REPUBLISHED

प्रसंग 1 :

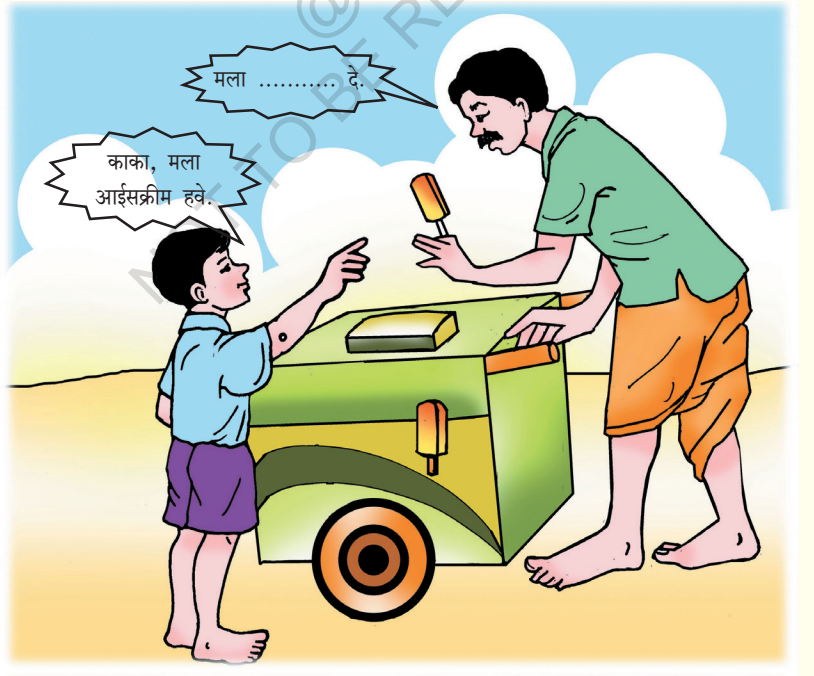

प्रसंग 2 :

आई मला केळे हवे. दुकानदाराला द्यायला ..... हवेत

प्रसंग 3 :

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रसंग 4 :

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

वरील प्रसंगात वस्तू विकत घेण्यासाठी कशाची आवश्यकता आहे?

सूचना :

तुझे उत्तर शेजारी दिलेल्या चौकटीत लिही.

वस्तू विकत घेण्यासाठी पैशांची आवश्यकता असते हे तुला समजले आहे.
भारतात पैशाचे व्यवहार हे नोटा आणि नाण्यांच्या रुपात चालतात.
खाली दिलेली नाणी बघ. या नाण्यांची किंमत ओळखून सांग.

	50 पैसे
	1 रुपया
	2 रुपये
	5 रुपये
	10 रुपये

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

सामान्यपणे दैनिक वापरातील नोटा

खाली दिलेल्या नोटा पहा, त्यांची किंमत सांग.

	1 रुपयाची नोट
	2 रुपयाची नोट
	5 रुपयाची नोट
	10 रुपयाची नोट
	20 रुपयाची नोट
	50 रुपयाची नोट

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

अधिक माहिती

भारतीय चलन

@KTB NOT TO BE REPUBLISHED

1 रुपया = 100 पैसे

रुपयाचे चिन्ह

₹

खाली दाखविल्याप्रमाणे जुळव

चलनाची खूण	नाणी
₹ 1	
₹ 5	
₹ 2	
₹ 10	
50 पैसे	

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

दाखविल्याप्रमाणे जुळव.

नोटेवर नमूद रुपये	नोटा
₹ 2	
₹ 10	
₹ 5	
₹ 20	
₹ 1	

@KIBS NOT TO BE REPUBLISHED

उपक्रम :

एक नाणे घे. त्यावर एक पांढरा कागद ठेव. कागदावर नाणे जेथे आहे. तेथे पेन्सिलच्या टोकाने नीट घास. पूर्णपणे घासल्यावर काय दिसेल?

या प्रकारचे चित्र मिळेल.	₹1 च्या नाण्याची दुसरी बाजू घास

50 पैसे, ₹ 2 आणि ₹ 5 ची नाणी वापरुन वरील उपक्रम करुन पहा.

₹ 2

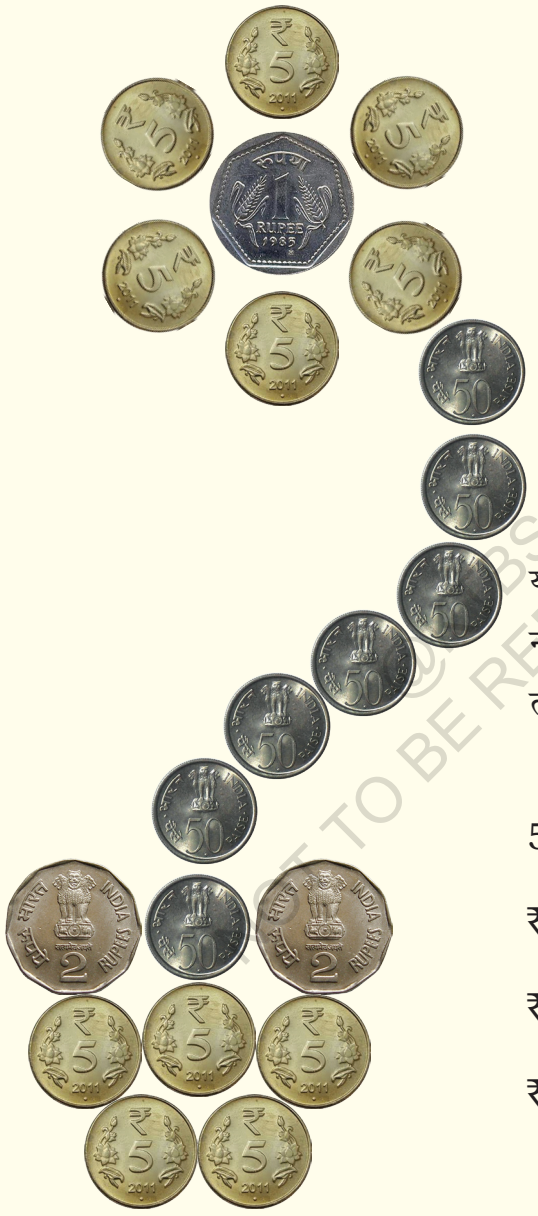
₹ 5

50 पैसे

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

उपक्रम :

दिलेले नाण्यांचे चित्र पहा.

या चित्रातील वेगवेगळ्या किमतीची.
नाणी मोज.
तसेच त्यांची संख्या खालील चौकटीत भर

50 **पैसे** - ☐

₹ 1 – ☐

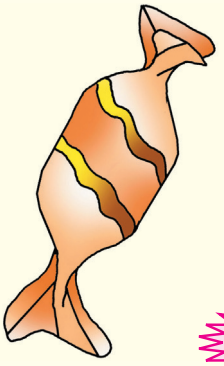
₹ 2 – ☐

₹ 5 – ☐

वरील चित्रातील एकूण नाण्यांची संख्या ☐

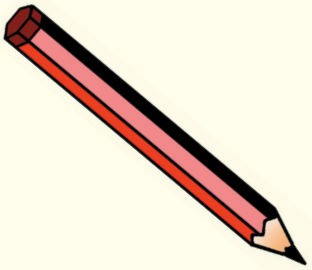
© SCERT TO BE REPUBLISHED

खाली दिलेल्या वस्तूंची व नोटांची चित्रे पहा. उदाहरणात दाखविल्यानुसार वस्तूंची योग्य किंमत मोकळ्या जागेत लिही.

50 पैसे

₹ 5

₹ 1

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

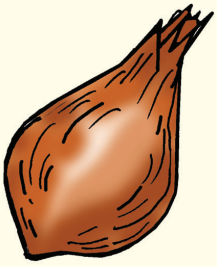
₹ 2

₹ 10

₹ 20

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

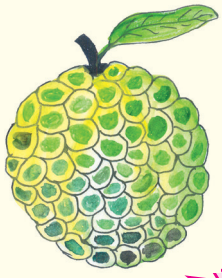
पैसा – बेरीज

खाली दिलेल्या वस्तू व त्यांच्या किंमतदर्शक नोटा पहा. प्रत्येक वस्तूची किंमत लिही.

₹

₹

₹

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

उपक्रम :

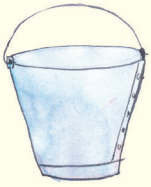
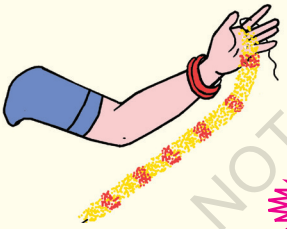

वस्तुंच्या किंमती दर्शक फिती पहा. वर दर्शविलेल्या कोणत्या दोन नोटा किंवा नाणी वापरुन या वस्तू विकत घेऊ शकाल?

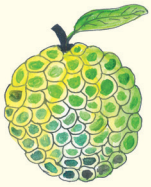
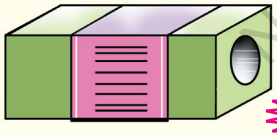
उदाहरण : ₹ 15	₹ 10 + ₹ 5
₹ 12	

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

₹ 7	
₹ 4	
₹ 25	
₹ 3	
₹ 12	

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

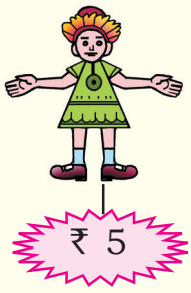
वस्तूंच्या किंमती पहा. वस्तू आणि किंमती यांची योग्य जुळणी कर.

₹ 15	
₹ 11	
₹ 10	
₹ 12	
₹ 5	
₹ 2	

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

बाहुल्यांच्या किंमती पहा व खालील प्रश्नांची उत्तरे लिही.

1)

2)

3)

4)

प्रश्न	तुम्ही खरेदी करु शकणाऱ्या खेळण्यांचा क्रमांक लिही.
1) ₹ 10 ला कोणती दोन खेळणी घेता येतील?	2, 4
2) ₹ 10 ला कोणते एक खेळणे घेता येईल?	
3) ₹ 5 ला कोणते एक खेळणे मिळेल?	
4) ₹ 2 ला कोणते एक खेळणे मिळेल?	

@KVBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 15

लांबी

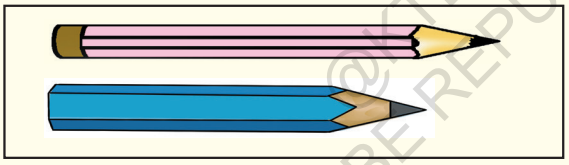
N2S7T9

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- लांब – आखूड, उंच-ठेंगणा, वर – खाली या मधील फरक जाणू शकाल.
- वस्तूंच्या लांबीची तुलना करुन क्रमवार रचना करु शकाल.
- वीत, हात, पाऊल इ. अप्रमाणित पध्दतींचा उपयोग करुन वस्तुंची लांबी मोजू शकाल.
- लांबीचा अंदाज घेऊन अप्रमाणित मापनाने मापून परिशीलन करु शकाल.

लांब–आखूड

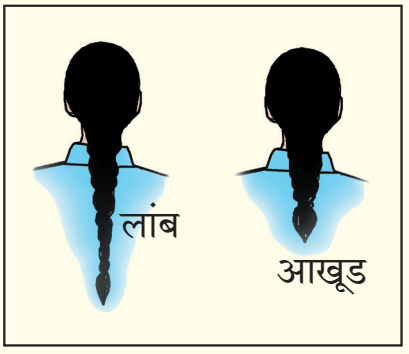
या पेन्सिली पहा.

गुलाबी रंगची पेन्सिल लांब आहे.

निळ्या रंगाची पेन्सिल आखूड आहे.

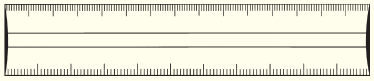

© MKTBS NOT TO BE REPUBLISHED

लांब वस्तूपुढे '✓' ही खूण कर.

1)

2)

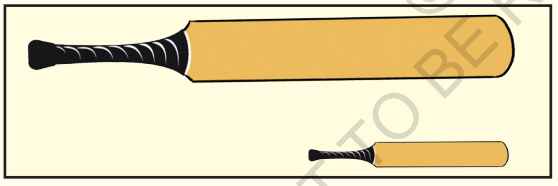

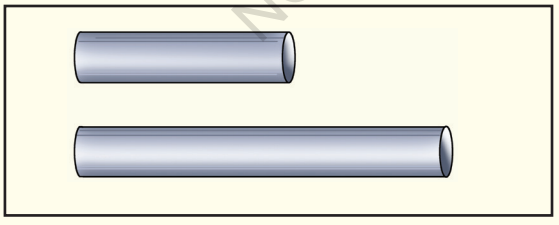

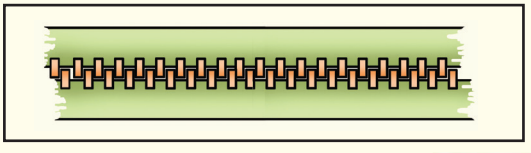
3)

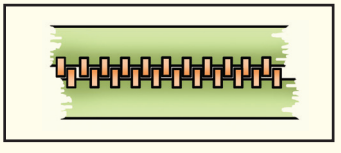

आखूड वस्तूभोवती वर्तुळ काढ.

1)

2)

3)

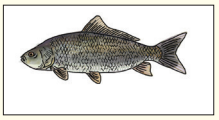

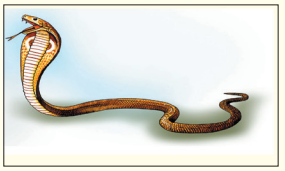
@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

खालील चित्रे पहा. सर्वात आखूड चित्राला 1 अंक दे.

त्यानंतर जशी लांबी वाढेल त्याप्रमाणे 2, 3, 4 हे अंक दे.

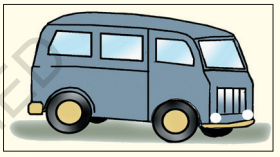
1)

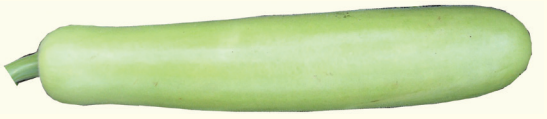
2)

3)

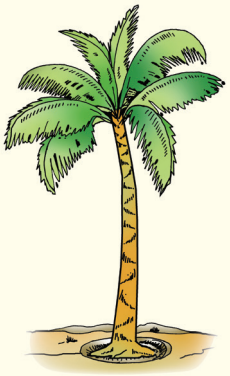

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

उच – ठेंगणे

मी उंच आहे

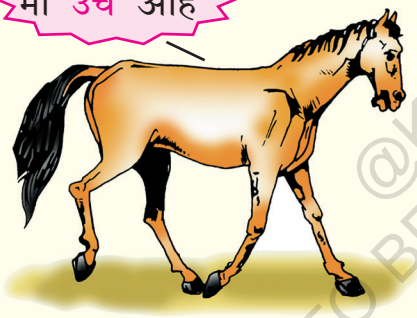

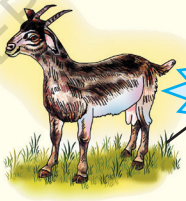

मी ठेंगणा आहे.

मी उंच आहे

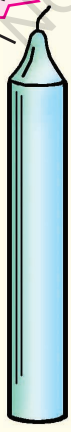

मी ठेंगणी आहे.

मी उंच आहे

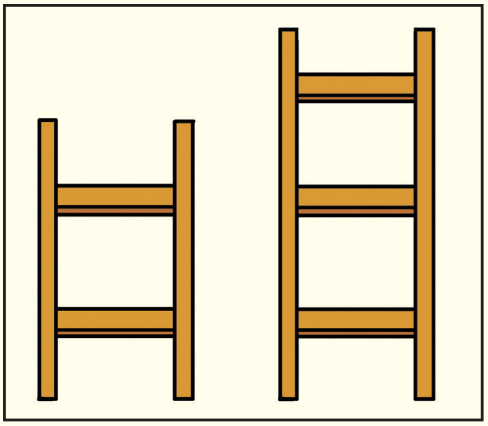

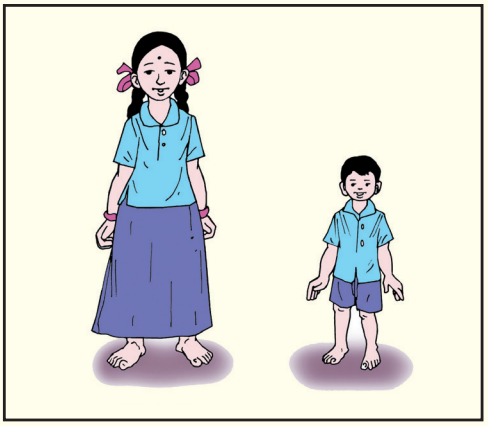

मी ठेंगणी आहे.

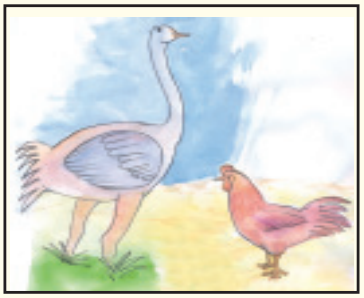
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

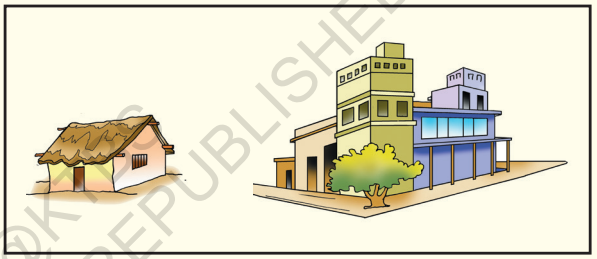
उंच असणाऱ्या समोर (✓) ही खूण कर.

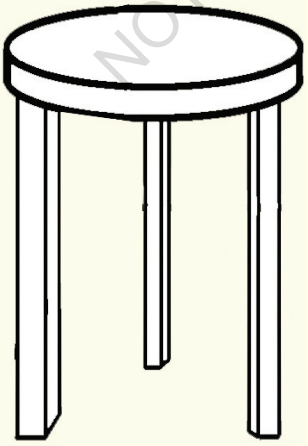
ठेंगण्यासमोर (✓) ही खूण कर.

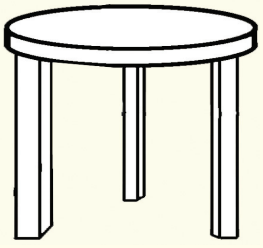

खालील चित्रातील उंच वस्तूला हिरवा रंग दे.

ठेंगण्या वस्तूला लाल रंग दे.

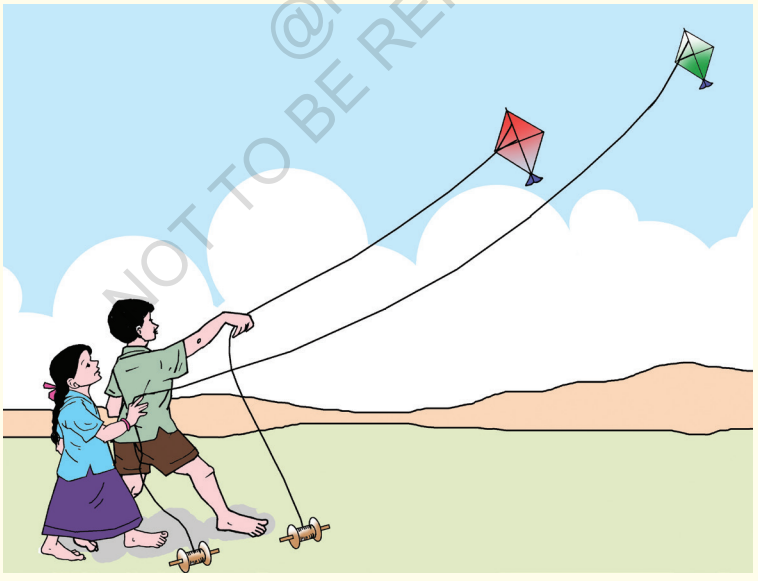
@KTS NOT TO BE REPUBLISHED

उंच – खाली

घार उंचावरुन उडत आहे.
फुलपाखरु खालून (कमी उंचीवरुन) उडत आहे.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

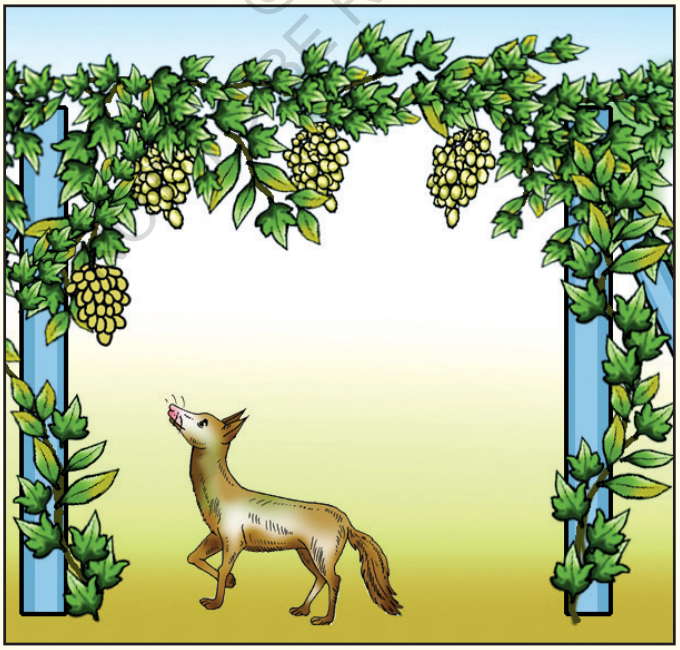

मुलीचा पतंग उंच उडत आहे.
मुलाचा पतंग खालून उडत आहे.

1) भिंतीवर टांगलेल्या चित्रापैकी उंचीवर असणाऱ्या चित्राभोवती वर्तुळ काढ.

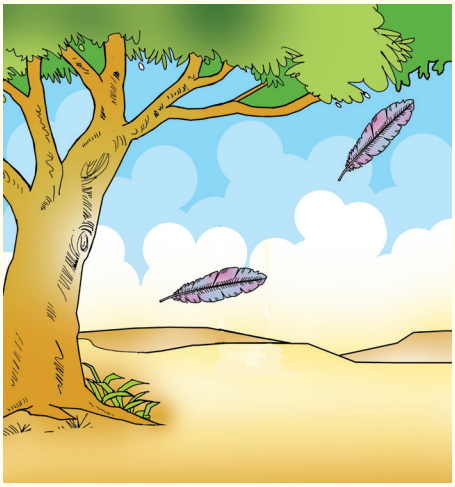

2) कोल्ह्याला द्राक्षे खावयाची आहेत. सर्वात खाली असणाऱ्या घडाभोवती वर्तुळ काढून कोल्हाला मदत कर.

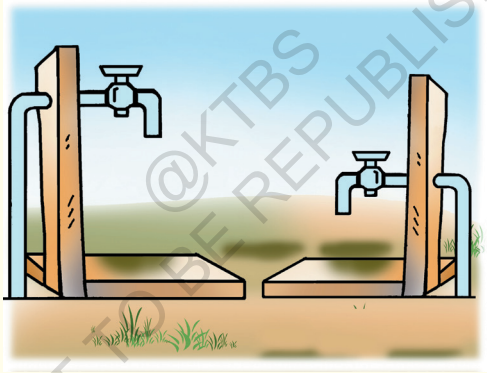

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

3) चित्रातील उंचीवर तरंगणाऱ्या पिसाभोवती गोल कर.

4) खाली (कमी उंचीवर) असणाऱ्या नळाभोवती गोल कर.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

5) उंच असणाऱ्या साबणाच्या फुग्याला गुलाबी रंग दे.
खाली असणाऱ्या साबणाच्या फुग्याला पिवळा रंग दे.

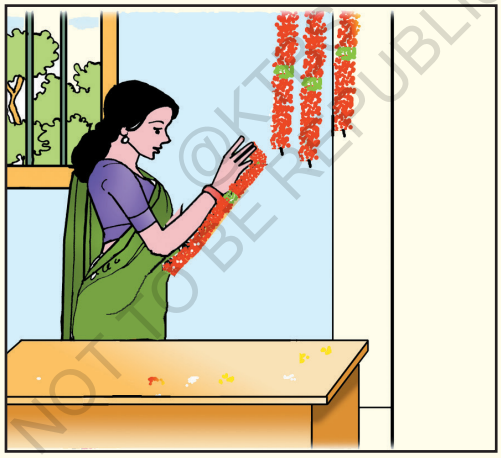

* आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे दोन वस्तू एकमेकांशेजारी ठेवून यांच्या लांबीची आपण तुलना करु शकतो.

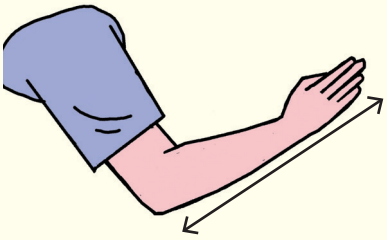

लाल फुलांचा हार लांब आहे.
हिरव्या फुलांचा हार आखूड आहे.

* फुलांचा हार किती लांब आहे हे पाहण्यासाठी आपण तो मोजतो. लक्ष्मी या रीतीने मापते.

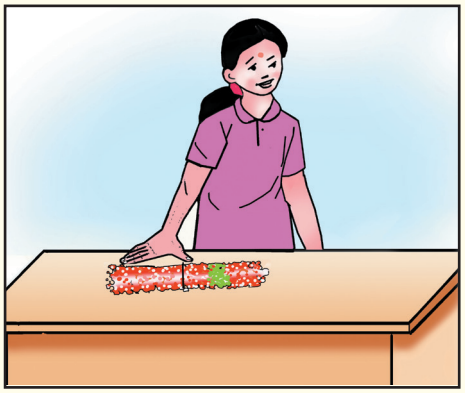

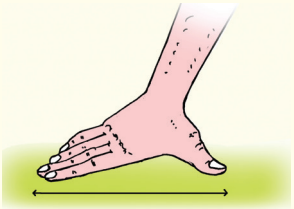
© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

हे हाताचे माप आहे.

❊ गौरी अशा रीतीने मापते

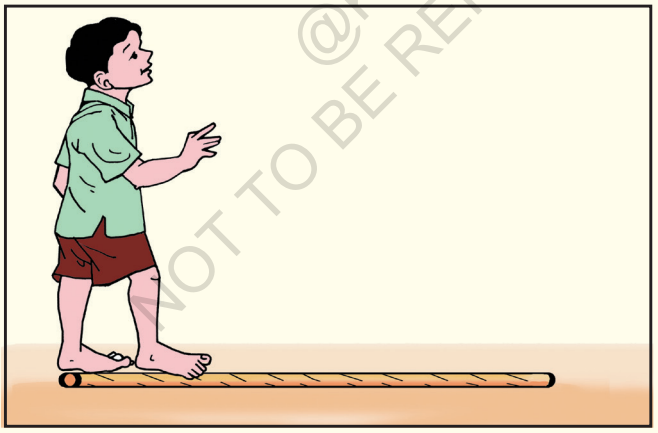

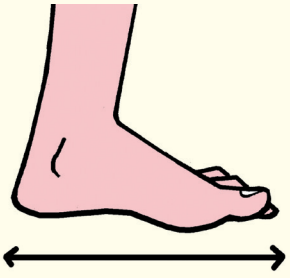

हे एक वीत आहे.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

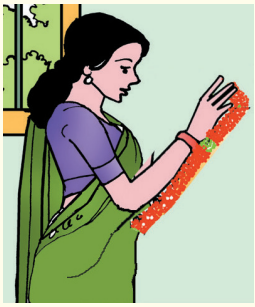
❊ रामु एक काठी अशी मापतो.

हे एक पाऊल आहे.

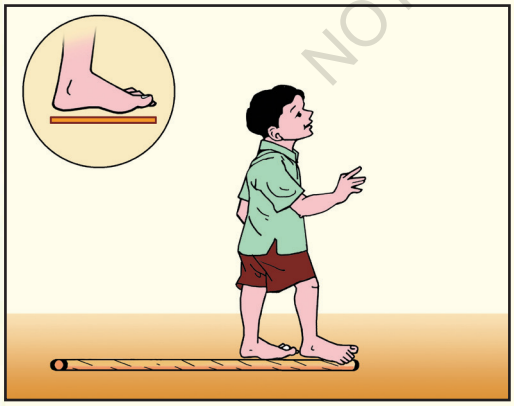
वस्तुची लांबी मोजण्यासाठी आपण हात, वीत अथवा पाऊल यांचा उपयोग करु शकतो.

लक्ष्मीने लाल फुलांचा हार मापला असता तो एक हात लांब असल्याचे समजले.

गौरीने लाल फुलांचा हार मापला असता तो हार दोन वीत लांब असल्याजे समजले.

रामूने काठीची लांबी मोजली असता ती 5 पाऊले लांब असल्याचे दिसून आले.

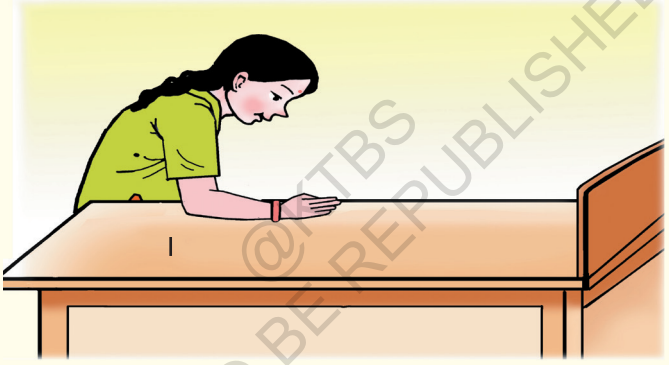
@KTRS NOT TO BE REPUBLISHED

जॉनने दूरदर्शन संचाची लांबी वीतने मोजली.

दूरदर्शन संचाची लांबी 5 वीत आहे.

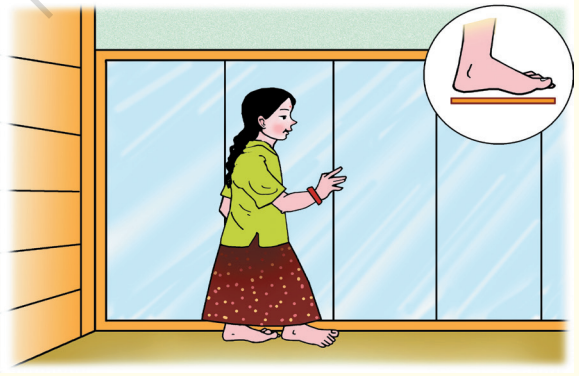
सलमाने पलंगाची लांबी हात या मापाने मोजली.

@MTBS NOT TO BE REPUBLISHED

पलंगाची लांबी 6 हात आहे.

आशाने आपल्या वर्गाची लांबी पाऊलाने मोजली.

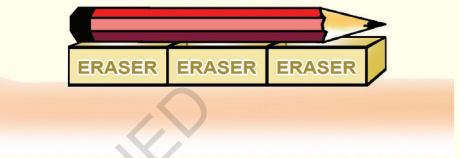

वर्गाची लांबी 18 पाऊले आहे.

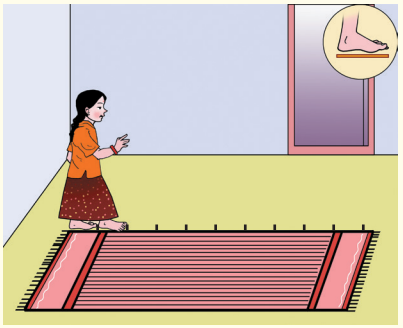
1) या चित्रातील टेबलांची लांबी ..... हात आहे.

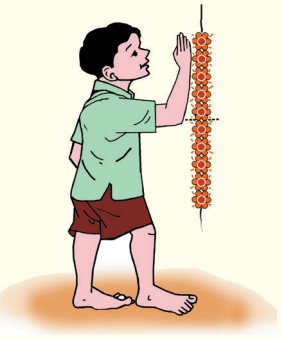
2) या चित्रातील पेन्सिलची लांबी ..... रबरांच्या लांबी इतकी आहे.

3) या चित्रातील चटईची लांबी ..... पाऊले आहे.

4) या चित्रातील फुलांच्या हाराची लांबी ..... हात आहे.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

तुच उत्तरे शोध

1) तुमच्या वर्गातील टेबलांची लांबी ..... वीत आहे.

2) तुमच्या वर्गातील फळ्याची लांबी ..... हात आहे.

3) तुमच्या वर्गाची लांबी ..... पाऊले आहे.

4) तुमच्या दप्तराची लांबी ..... वीत आहे.

उपक्रम :

तुच्या वर्गाच्या प्रवेशव्दारापासून ते फळ्यापर्यंतच्या लांबीचा अंदाज करा. नंतर ही लांबी वीत, हात आणि पाऊल या मापाने काढा. तुच्या मित्रानाही असे करायला सांगा. या वरुन काय समजते?

वरीलप्रमाणे कृती करुन खालील अंतरे मोज :

1) शाळेच्या प्रवेशव्दारापासून तुच्या वर्गाचे अंतर

2) बागेतील कोणत्याही दोन झाडामधील अंतर

3) वर्गातील फळ्यापासून पहिल्या बाकापर्यंतचे अंतर

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 16

वजन

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- जाड आणि पातळ यामधील फरक जाणू शकाल.
- जड आणि हलक्या वस्तूंची तुलना करु शकाल.

S8M9K3

जाड अणि पातळ

हत्तीचे शेपूट पातळ (लहान) आहे.

हात्तीचा पाय जाड आहे.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

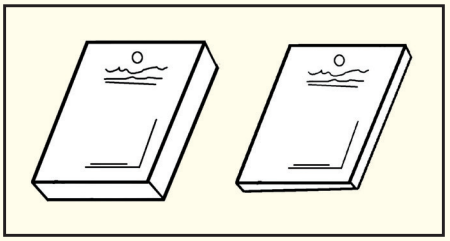

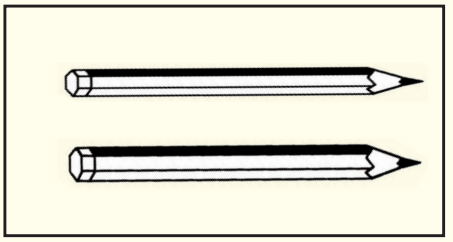
दोरी जाड आहे.

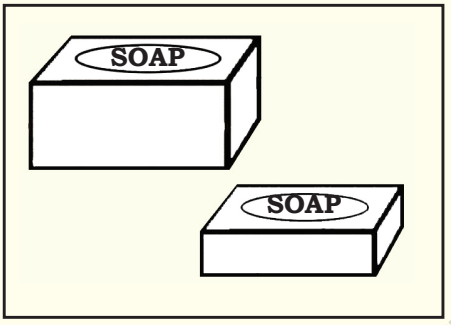

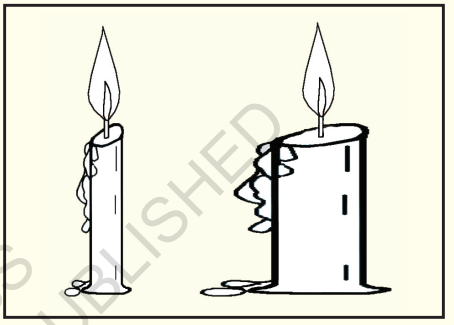
दोरा पातळ आहे.

1) जाड असणाऱ्या वस्तू रंगवा.

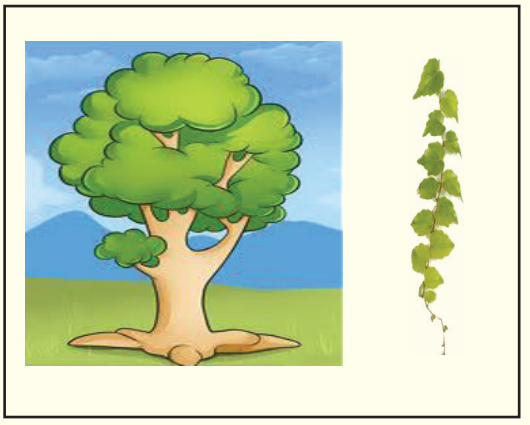

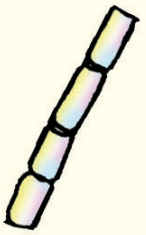
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2) पातळ असणाऱ्या वस्तुंभोवती वर्तुळ काढा.

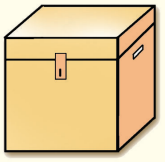

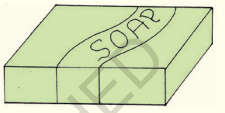

3) जाड असणाऱ्या वस्तू खालील चैकटीत '✓' या खुन करा

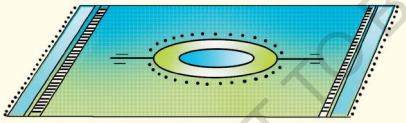

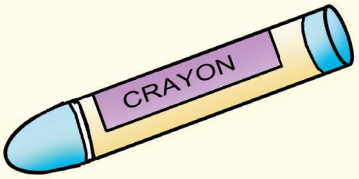

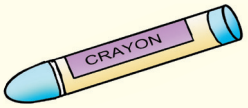

4) पातळ (कमी जाडीच्या) वस्तू '✓' या चिन्हाने दाखवा.

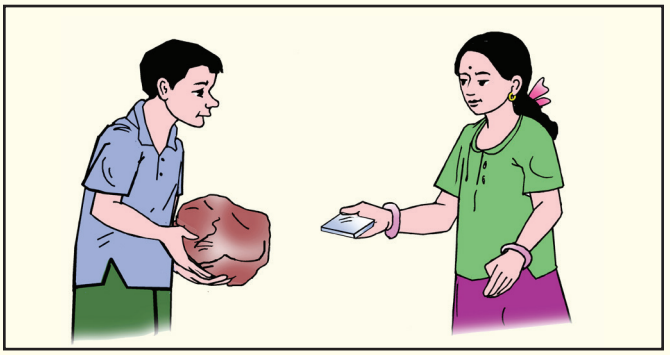

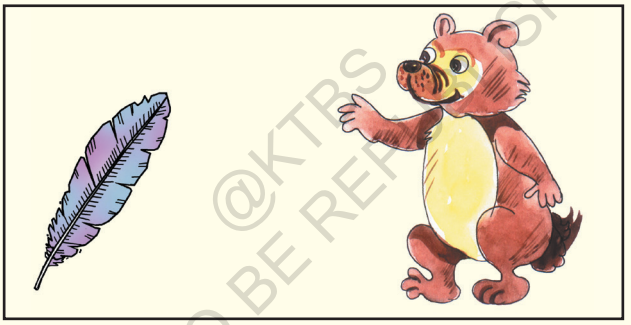

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

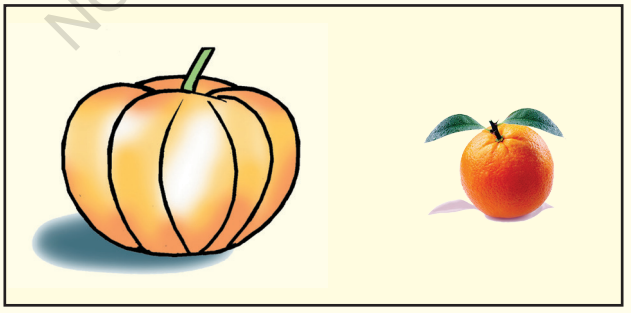
जड – हलके

दगड जड असतो.
लाकडाचा तुकडा हलका असतो.

पक्षाचे पीस हलके असते.
बाहुली जड असते.

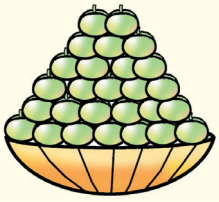
भोपळा जड असतो.
संत्रे हलके असते.

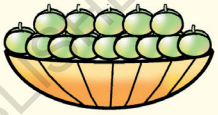
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

जड असणाऱ्यांना (✓) या चिन्हाने दर्शव.

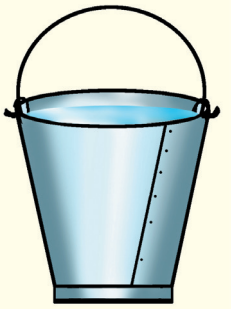

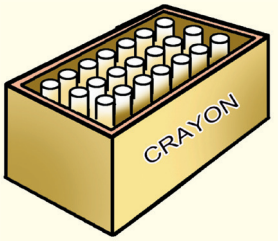

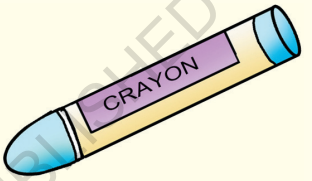
@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

हलके असणाऱ्या भोवती गोल काढ.

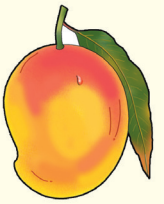

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 17

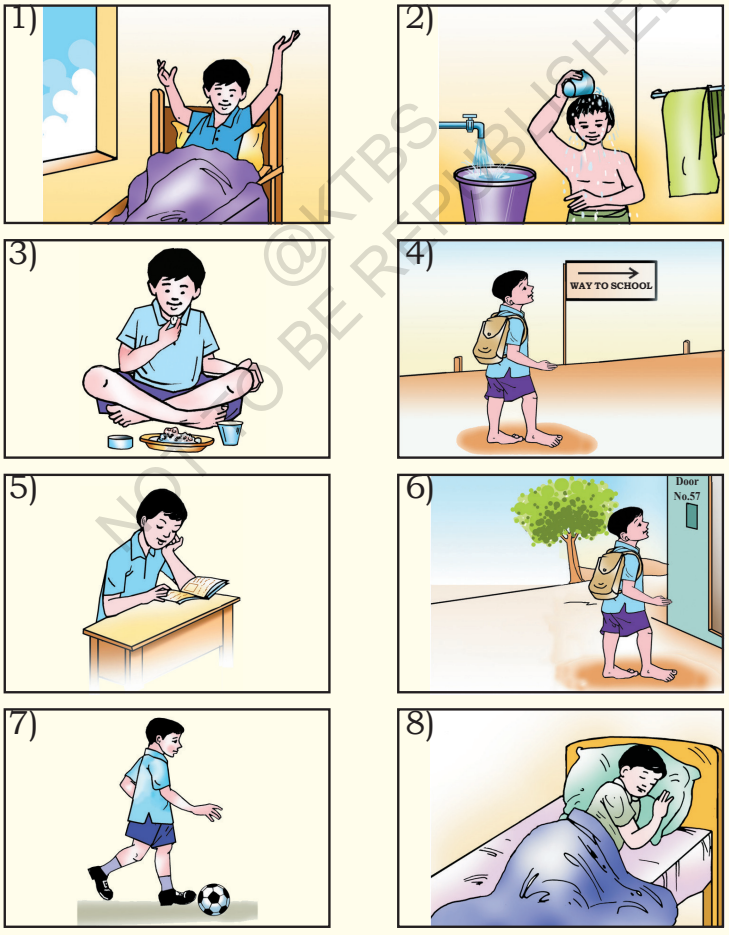
काल (वेळ)

L7G4P1

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- अगोदर (आधी) व नंतर यांचा उपयोग करुन घडणाऱ्या घटनांचा क्रम निश्चित करु शकाल.
- दिवसभरातील घटनांचा क्रम लावू शकाल.
- आठवडयातील दिवसांची ओळख होईल.
- वर्षभरातील महिन्यांची ओळख होईल.

ही चित्रे राजूची दिनचर्या दाखवितात.

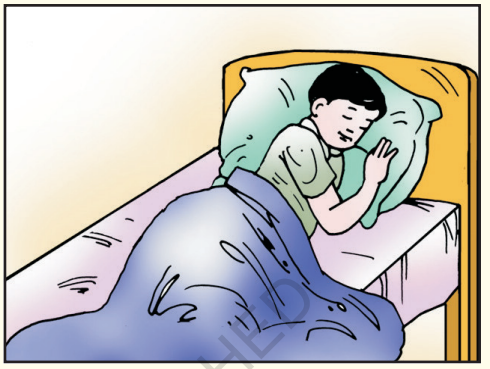

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

राजुचा दिनक्रम पहा.

खाली दिलेल्या संदर्भाला जुळणाऱ्या चित्रांना (✓) अशी खूण कर

1) राजू शाळेला जाण्यापूर्वी

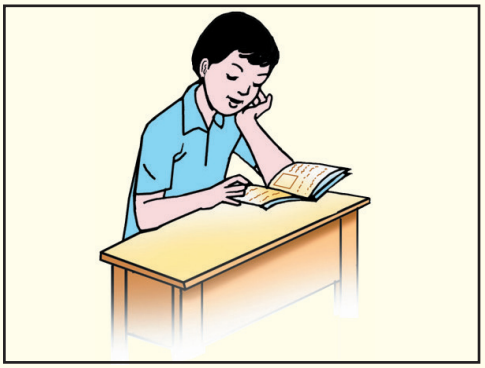
2) राजू झोपण्या अगोदर

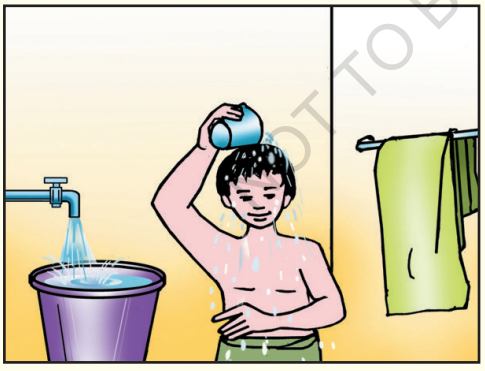
@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

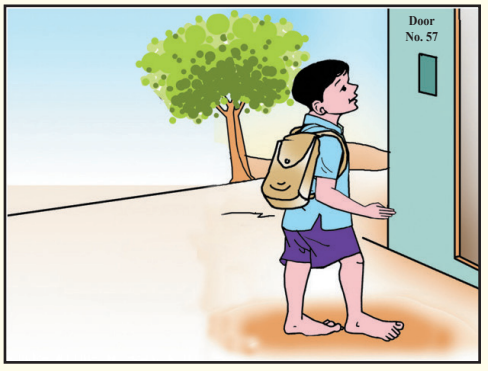
3) शाळेतून घरी आल्यावर

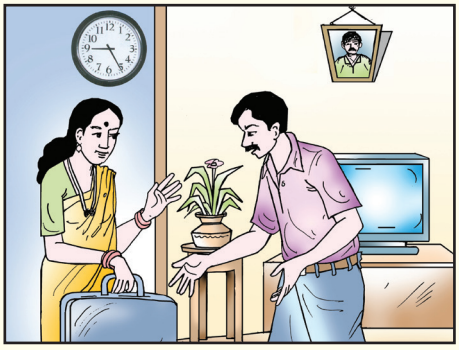
4) झोपून उठल्यानंतर

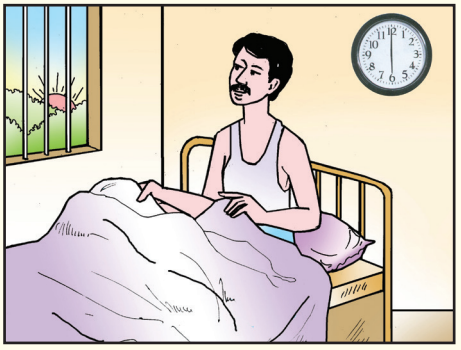

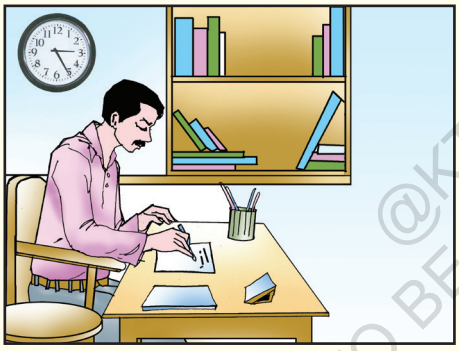

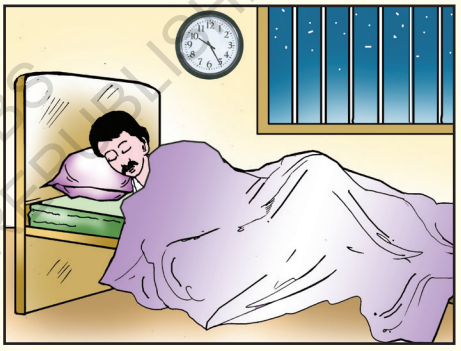

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

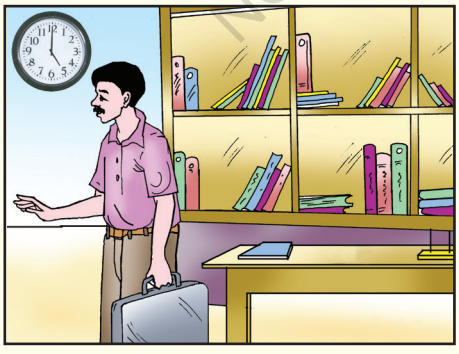
खालील चित्रांना जुळणाऱ्या दिनचर्येतील चित्रांचा क्रमांक लिही.

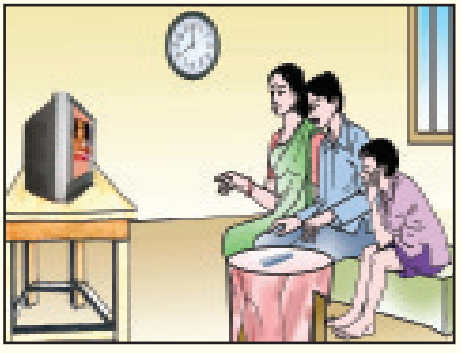

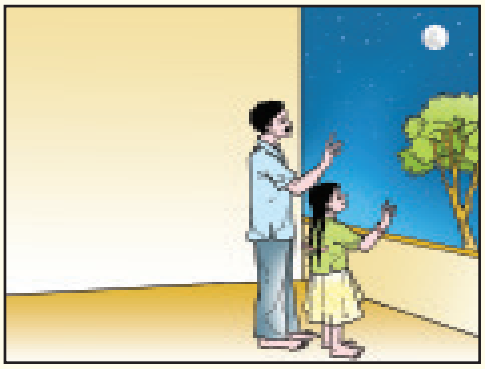

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

खालील चित्रे दिवसाच्या योग्य वेळेशी जुळव

दिवस

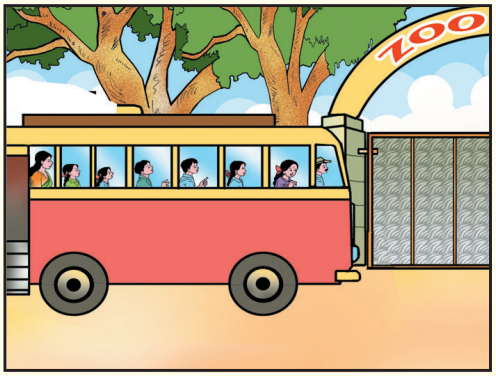
रात्र

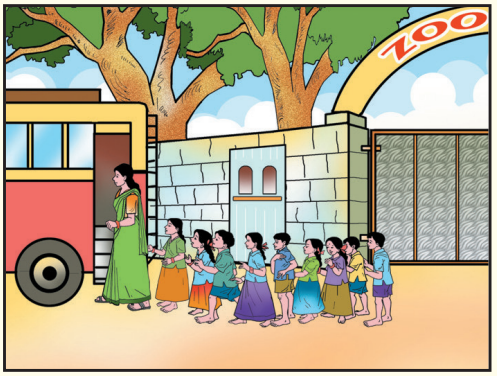

@KEBS NOT TO BE REPUBLISHED

खाली दिलेली चित्रे योग्य क्रमात येतील अशा चित्रांना क्रमवार अनुक्रम दे.

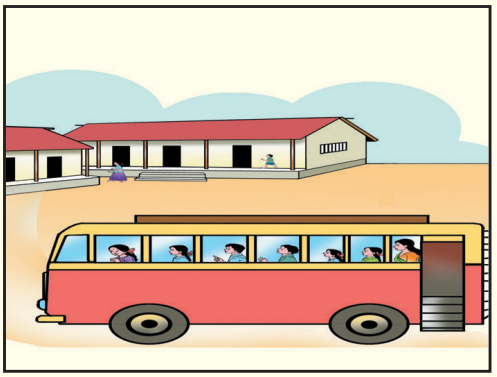

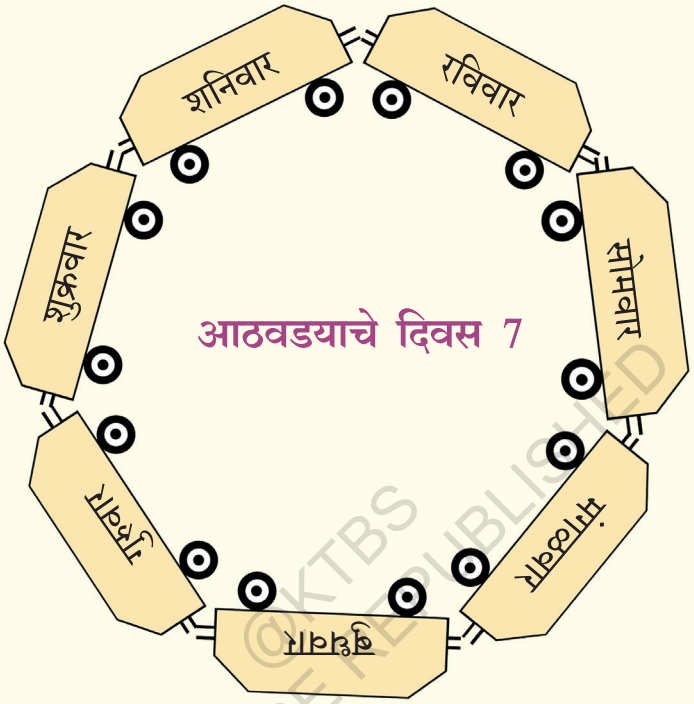

NOT TO BE REPUBLISHED

आठवड्याचा प्रारंभिक दिवस रविवार आणि शेवटचा दिवस शनिवार

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

अभ्यास

1) रविवार नंतर येणाऱ्या दिवसाला (✓) ही खूण कर.

सोमवार	शनिवार	शुक्रवार
☐	☐	☐

2) आठवड्याच्या शेवटच्या दिवसाला (✓) अशी खूण कर.

रविवार	शनिवार	सोमवार
☐	☐	☐

3) बुधवारनंतर येणाऱ्या दिवसाभोवती गोल काढ.

शुक्रवार मंगळवार गुरुवार

4) सोवारच्या मागील दिवसाभोवती गोल काढ.

बुधवार रविवार मंगळवार

5) मंगळवार आणि गुरुवार यांच्या मधल्या दिवसाभोवती गोल काढ.

शुक्रवार सोमवार बुधवार

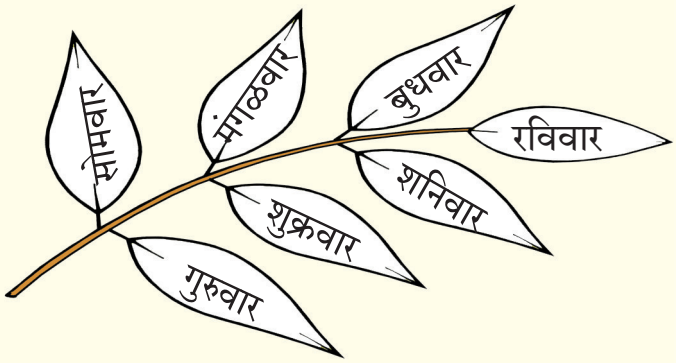
6) आठवड्याच्या पहिल्या दिवसाला रंग दे.

SUNDAY

FRIDAY

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

7) खालील चित्रात आठवड्याचा पहिला दिवस सुचविणाऱ्या पानाला हिरवा रंग द्या. आठवड्याचा शेवटचा दिवस सुचविणाऱ्या पानाला निळा रंग दे.

8) आठवड्याचे दिवस त्याच्या पुढच्या दिवसाशी उदाहरणात दाखविल्याप्रमाणे रेषेने जुळव.

सोमवार	शनिवार
बुधवार	बुधवार
शुक्रवार	मंगळवार
मंगळवार	गुरुवार

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

9) आठवड्याच्या दिवसांना अनुक्रमे अंक दे.

- ☐ शनिवार
- ☐ सोमवार
- ☐ रविवार
- ☐ बुधवार
- ☐ शुक्रवार
- ☐ मंगळवार
- ☐ गुरुवार

वर्षाचे महिने

एका वर्षात एकूण बारा महिने असतात. ते असे

1) जानेवारी
2) फेब्रुवारी
3) मार्च
4) एप्रिल
5) मे
6) जून
7) जुलै
8) ऑगस्ट
9) सप्टेंबर
10) ऑक्टोबर
11) नोव्हेंबर
12) डिसेंबर

वर्षाचा पहिला महिना जानेवारी

वर्षाचा शेवटचा महिना डिसेंबर

अभ्यास

1) मार्च नंतरच्या महिन्याला (✓) अशी खूण कर.

जानेवारी	एप्रिल	ऑगस्ट
☐	☐	☐

2) जुलैच्या आधी येणाऱ्या महिन्याला (✓) अशी खूण कर.

जून	मे	डिसेंबर
☐	☐	☐

3) सप्टेंबर आणि नोव्हेंबर यांच्या मध्ये येणाऱ्या महिन्याला (✓) अशी खूण कर.

ऑक्टोबर	डिसेंबर	ऑगस्ट
☐	☐	☐

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

4) वर्षाच्या पहिल्या महिन्याभोवती गोल कर.

जानेवारी　　जुलै　　ऑगस्ट

5) वर्षाच्या शेवटच्या महिन्याभोवती गोल कर.

सप्टेंबर　　डिसेंबर　　मार्च

6) खाली दिलेले महिने त्यांच्या नंतरच्या महिन्यांशी दाखविल्याप्रमाणे जुळव

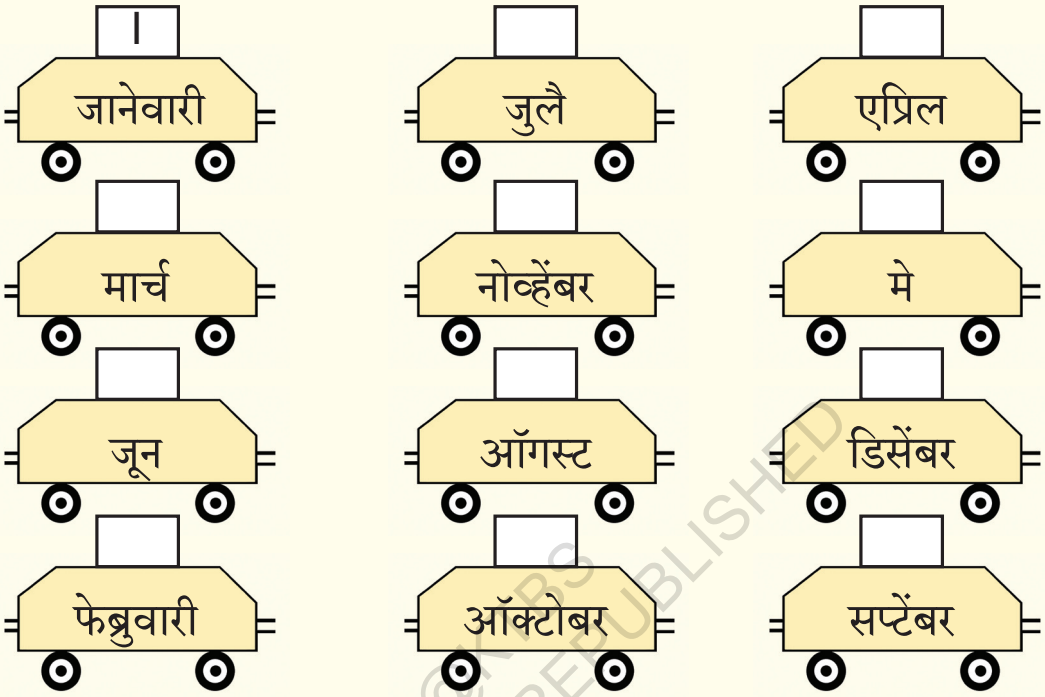
सप्टेंबर	फेब्रुवारी
नोव्हेंबर	ऑक्टोबर
मार्च	डिसेंबर
जानेवारी	एप्रिल

7) खाली दिलेले महिने त्यांच्या अगोदर येणाऱ्या महिन्यांशी दाखविल्याप्रमाणे जुळव

एप्रिल	जुलै
ऑगस्ट	मे
नोव्हेंबर	मार्च
जून	ऑक्टोबर

@KYBS NOT TO BE REPUBLISHED

8) वर्षाचे महिने एकाला एक जोडून राजू 'वर्षगाडी' बनवितोय. महिन्यांना त्यांच्या अनुक्रमानुसार संख्या दे व राजूला मदत कर.

@KRBS
NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 18

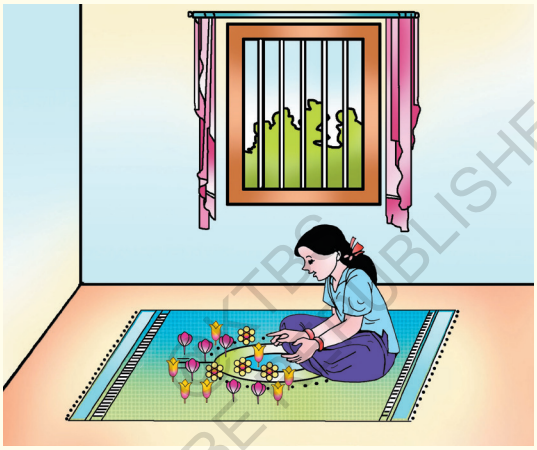
माहिती संकलन

X1T5M2

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

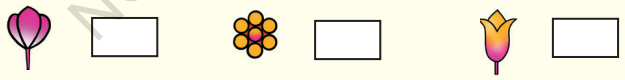
- साधी माहिती जमा करु शकाल.
- माहिती प्रातिनिधिक स्वरुपात मांडून त्याचे स्पष्टीकरण देऊ शकाल.

अनिताने बागेतून काही फुले संग्रहीत केली आहेत.

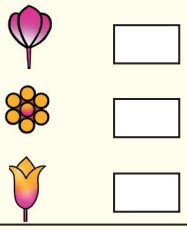

NOT TO BE REPUBLISHED

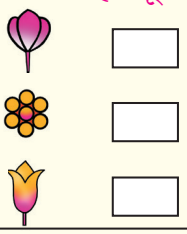
फुले मोजा व खालील प्रकारची फुले प्रत्येकी किती आहेत ते चौकटीत लिही.

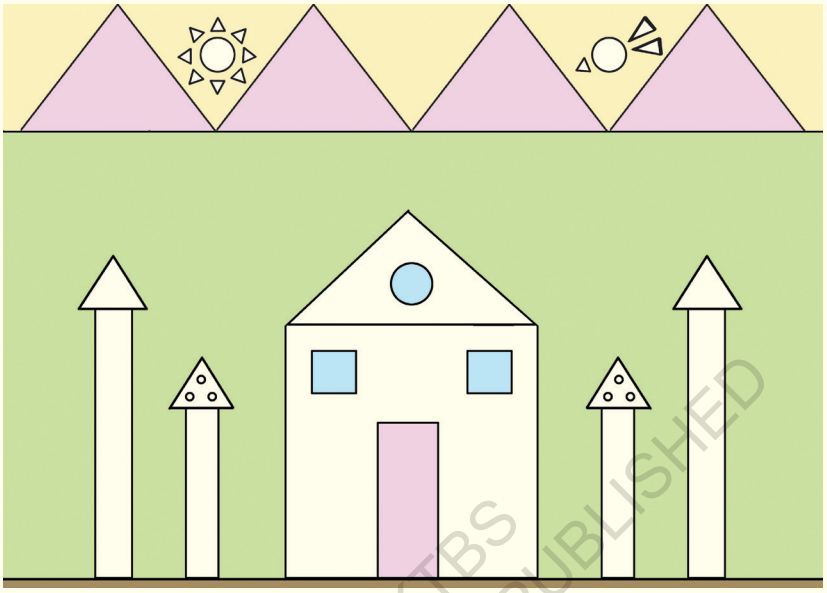
सर्वात कमी फुलाच्या खालील चौक्कटीत '✓' ही खूण कर.

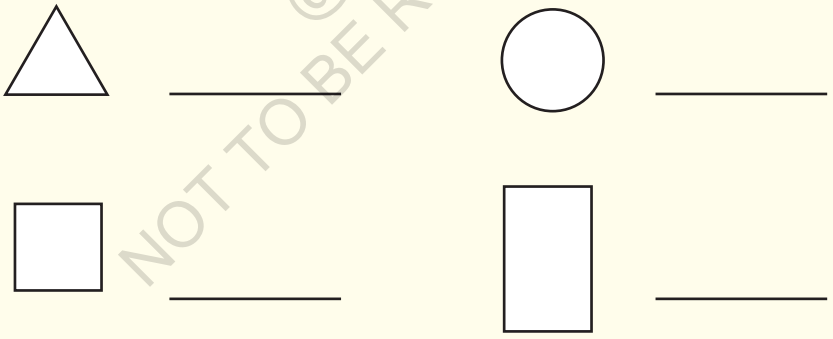

सर्वात जास्त फुलांच्या खालील चौकटीत '✓' ही खूण कर.

2) खालील आकृत्या या चित्रांमध्ये किती आहेत ते शोधून दिलेल्या मोकळ्या जागी लिही.

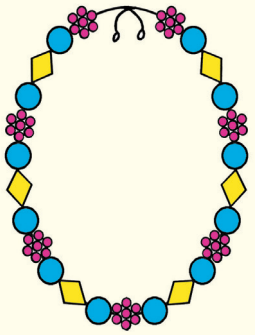

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

जास्त वेळा दिसून येणारी आकृती कोणती ?

कमी वेळा दिसणारी आकृती कोणती?

3) खालील हारात

● या आकारांच्या मण्यांची संख्या.....

♦ या आकारांच्या मण्यांची संख्या.....

❀ या आकारांच्या मण्यांची संख्या.....

सर्वात जास्त आढळणाऱ्या मण्यांचा आकार .....

सर्वात कमी आढळणाऱ्या मण्यांचा आकार.....

4) या चित्रात बागेत मुले खेळताना दिसतात. मोज आणि उत्तरे लिही

NOT TO BE REPUBLISHED © SCERT

झोपाळ्यांची संख्या .....

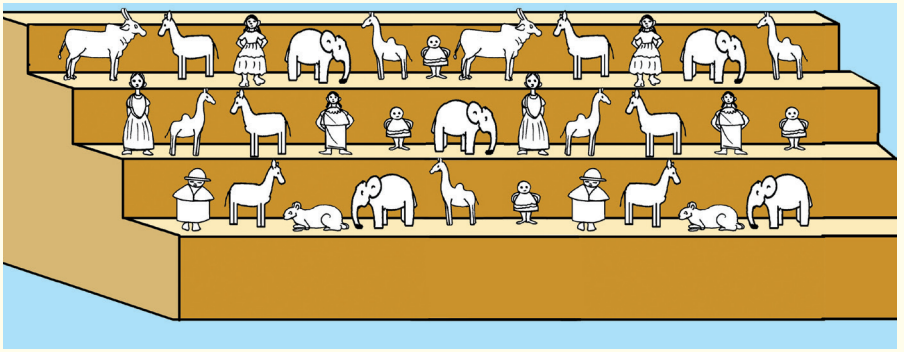
खाली वर होणाऱ्या फळ्यांची (seesaw) संख्या.....

झोपाळ्यांची झोके घेणाऱ्यांची संख्या .....

घसरगुंडी खेळणाऱ्या मुलांची संख्या .....

खालीवर होणाऱ्या फळ्या खेळणाऱ्यांची संख्या.....

5)

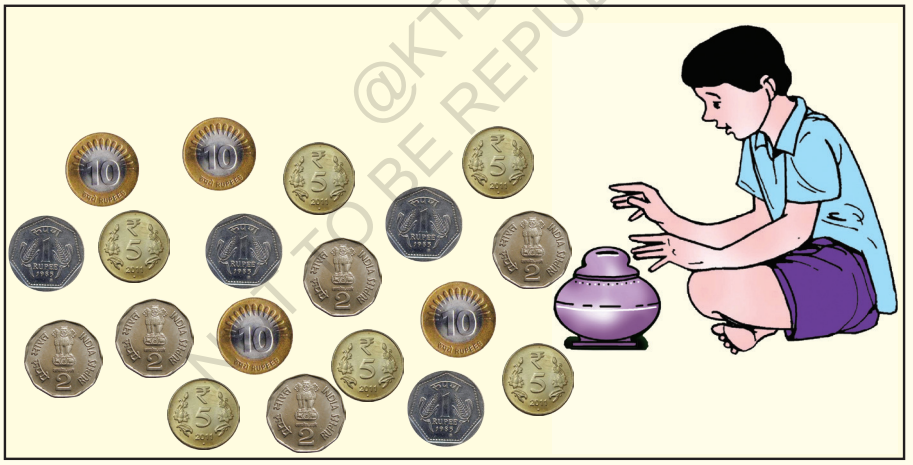
दसऱ्यात करण्यात येणाऱ्या बाहुल्यांची आरास वरील चित्रात दिसते.

त्यात आढळणाऱ्या

प्राण्यांच्या बाहुल्यांची संख्या.....

इतर बाहुल्यांची संख्या .....

6) गोपाळाला नाणी मोजण्यासाठी मदत कर.

₹ 1 च्या नाण्यांची संख्या.....

₹ 2 च्या नाण्यांची संख्या.....

₹ 5 च्या नाण्यांची संख्या.....

₹ 10 च्या नाण्यांची संख्या.....

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

प्रकरण – 19

नक्षीकाम

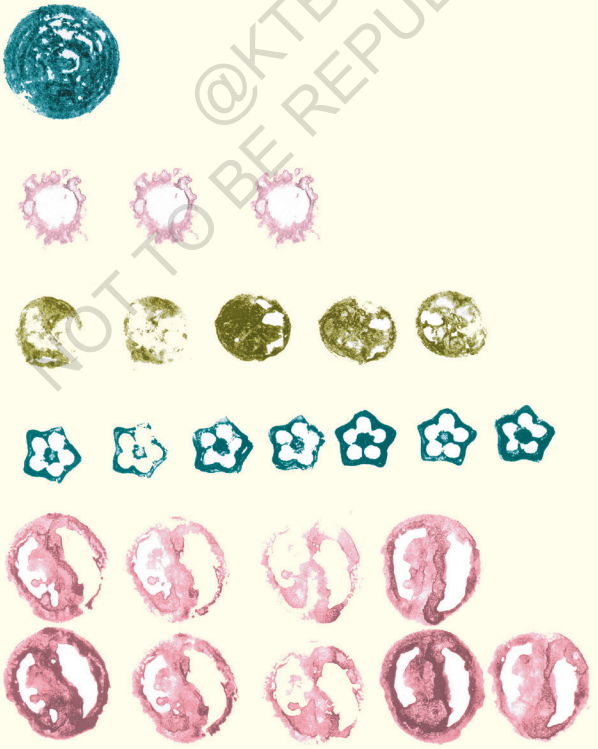
H3Y1D1

या प्रकरणाच्या अध्ययनाने तुम्ही .....

- सभोवताली आढळणाऱ्या सरळ क्रमवार नक्षीकामातील विविध आकार, उदाहरणार्थ हातची बोटे, अंगठा आणि वापरात असणाऱ्या इतर वस्तू इत्यादीने छापून त्यांची कल्पना घेऊ शकाल.
- सभोवार आढळणाऱ्या सरळ सोप्या नक्षीकामातील आकार दिलेल्या क्रमाने पूर्ण करु शकाल.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

फळभाजीच्या कापाने छापल्याने होणारे नक्षीकाम दिले आहे. ते पहा.

फळभाज्यांचे काप (चकत्या) वापरुन नक्षी काढ.

पानातील शिरांचे नक्षीकाम पहा.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

वेगवेगळ्या आकारांची पाने वापरुन स्वत: नक्षीकाम कर.

आंगठ्याने दाबून तयार केलेले विविध नक्षीकाम पहा.

© BALBHARATI NOT TO BE REPUBLISHED

हाताची बोटे व तळवा वापरुन तयार झालेली नक्षी पहा.

आंगठा व हाताची इतर बोटे वापरुन नक्षी कर.

@SCTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

I. खालील नक्षी पहा. सूचने प्रमाणे त्यात रंग भर.

1) □ ला लाल रंग दे.

2) ▭ ला हिरवा रंग दे.

3) ◯ ला निळा रंग दे.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

II. नक्षीकामाचा प्रकार समजून घ्या. तशाच पुढे दोन पूर्ण कर.

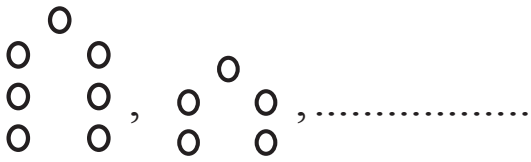
1) □○○, □○○, ..., ...

2) ○○○, ○○○, ..., ...

3) △△△○, △△△○, ..., ...

III. गाळलेली नक्षी कर.

1) .....

2) .....

3)

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED